

Acord de ciutat per l'Educació 2030

Aprovat pel Consell Educatiu
Municipal de Barcelona (CEMB)
amb data 18/10/2022

Sisena Tinència d'Alcaldia
Àrea de Cultura, Educació,
Ciència i Comunitat

Ajuntament
de Barcelona

Índex

Contingut	
Introducció	5
Les 23 fites de l'Acord de ciutat per l'Educació 2030	7
1. Educació i criança en la petita infància (0-3)	21
2. Planificació de l'oferta escolar i del parc públic d'equipaments educatius (3-16)	27
3. Igualtat d'oportunitats: escolarització equilibrada i educació inclusiva	35
4. Trajectòries educatives post 16: batxillerat, cicles formatius i segones oportunitats	41
5. Transformació educativa per a la qualitat equivalent dels projectes educatius	49
6. Aprenentatges al llarg de la vida més enllà dels 18 anys	55
7. Oportunitats educatives i culturals més enllà de l'escola	61
Annex. Persones participants	67

Introducció

Amb la premissa que l'educació és un dret fonamental al llarg de la vida, un bé comú i una prioritat compartida que demana col·laboracions i inversió, i una palanca imprescindible de transformació social i lluita contra les desigualtats. En aquest sentit, alguns grups municipals en el consistori i els agents educatius en el marc del Consell Educatiu Municipal de Barcelona consensuen 23 fites amb 135 actuacions en l'Acord de ciutat per l'Educació 2030.

En un context de pandèmia que ha fet més evidents tant la rellevància social de l'educació i l'escola com les mancances i les desigualtats educatives, l'Ajuntament ha promogut el procés per arribar a un full de ruta consensuat políticament i social amb les principals fites i actuacions amb un horitzó 2030.

De manera similar al Pacte per la cultura, presentat el juny del 2021, la voluntat d'aquest Acord de ciutat per l'educació 2030 és pactar un full de ruta compartit a curt, mitjà i llarg termini, i unes línies estratègiques clares de model d'educació a la ciutat que situïn l'educació com el motor de canvi que la ciutat necessita. És un valor de la ciutat comptar amb aquest marc compartit i fer-ho ara per refermar l'orientació de les polítiques educatives de cara a reduir les desigualtats i els impactes educatius i socials ja existents i agreujats per la pandèmia.

És una prioritat política i social que, efectivament, avancem en una educació inclusiva, equitativa i de qualitat que promogui oportunitats d'aprenentatge al llarg i ample de la vida per a tothom, apostant per la ciutat educadora des dels barris, articulant i reforçant l'ampli, ric i divers ecosistema educatiu de Barcelona, format per les escoles públiques i concertades, i per l'educació més enllà de l'escola amb les entitats, els agents i els equipaments que conviuen a la nostra ciutat. La formació al llarg de la vida és, a més, un concepte clau per posar l'alumnat al centre durant tota la seva trajectòria educativa, amb independència de la seva data de naixement i amb l'objectiu de garantir un aprenentatge inclusiu per a tothom.

L'origen de l'Acord de ciutat per l'Edu2030 el trobem el mes de novembre del 2020, en què, en la Comissió de Drets Socials, Cultura i Esports de l'Ajuntament, es va aprovar una proposició presentada per ERC amb els vots de Barcelona en Comú, PSC i Junts x Catalunya, amb l'objectiu de treballar i arribar a un Acord per l'Educació a la ciutat 2030, en el marc del Consell Educatiu Municipal de Ciutat (CEMB), entre el Govern municipal, els grups de l'oposició de l'Ajuntament i els agents educatius de la ciutat, i comptant amb el Consorci d'Educació de Barcelona.

La proposició instava a pactar un model i un full de ruta amb l'horitzó al 2030 perquè l'educació sigui la palanca de transformació que la ciutat necessita i que sigui efectivament una educació inclusiva, equitativa i de qualitat que promogui oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom. En aquest sentit, s'apostava per la universalització de l'educació i la cura dels infants de 0 a 3 anys de la ciutat, especialment d'entre 2-3 anys, així com per multiplicar la inversió en aquelles zones educatives més vulnerables per convertir-les en espais d'excel·lència educativa i desplegar, en tota la seva potencialitat, el Pla de xoc contra la segregació per tal de millorar la igualtat d'oportunitats.

A més, la proposició aprovada també feia esment a revertir l'escletxa digital, tant en els centres i equips com en l'accés per part de totes les llars amb infants; donar un impuls a la formació professional, especialment de grau mitjà, i també es tractava d'una aposta per la sostenibilitat, la transició ecològica i tecnològica, a fi de fer front a les exigències del canvi climàtic. En definitiva, cal apostar per Barcelona com la ciutat educadora que és, que s'ha desenvolupat al llarg dels 7 eixos temàtics i estratègics que s'expliquen a continuació.

L'Acord s'estructura en 23 fites estratègiques agrupades en els 7 eixos temàtics següents:

1. Educació i criança en la petita infància (0-3).
2. Planificació de l'oferta i parc públic d'equipaments educatius (3-16).
3. Igualtat d'oportunitats: escolarització equilibrada i educació inclusiva.
4. Trajectòries educatives post 16: batxillerat, cicles formatius i segones oportunitats.
5. Transformació educativa per a la qualitat equivalent dels projectes educatius
6. Aprenentatges al llarg de la vida més enllà dels 18 anys.
7. Oportunitats educatives i culturals més enllà de l'escola en una ciutat educadora.

Per a l'elaboració de l'acord, els marcs previs tinguts en compte han estat tres: en primer lloc, els continguts sobre educació del Pacte per Barcelona del 2020 arran de la pandèmia; en segon lloc, els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 a la ciutat; i en tercer lloc, els documents de bases breus per a cadascun dels eixos temàtics encarregats a parelles de persones expertes externes i internes de l'Administració per combinar el coneixement acadèmic independent amb l'expertesa i les capacitats professionals pròpies de les administracions públiques educatives a la ciutat, tant a l'Ajuntament de Barcelona com al Consorci d'Educació de Barcelona.

Al maig del 2021 es va crear la Taula per a l'Acord de ciutat per l'Educació 2030 en el marc del Consell Educatiu de Ciutat, en la qual s'ha deliberat a partir dels documents de bases. Concretament en dues sessions plenàries de maig i d'octubre, i en dotze sessions de les sis comissions temàtiques (dues per comissió). Globalment la participació en les diferents sessions de la Taula per l'Acord de ciutat per l'Educació 2030 han comptat amb la participació de més de 150 persones, tant persones expertes com membres dels grups municipals, del CEMB i del Consell de l'FP.

Un cop aprovat l'acord, per poder dur a terme moltes de les estratègies i línies d'actuació que exposem a continuació, serà necessari treballar de forma conjunta amb el Consorci d'Educació de Barcelona, que és l'instrument jurídic de gestió educativa a la ciutat i que representa la cogestió i descentralització en un marc de col·laboració institucional.

D'aquesta manera, en el període de 2 anys, caldrà establir un marc de planificació (incloent-hi terminis, recursos, pressupostos, etc., quan calgui) de les diferents línies d'actuació amb l'objectiu d'assolir els compromisos i les propostes per a l'any 2030.

Les 23 fites de l'Acord de ciutat per l'Educació 2030

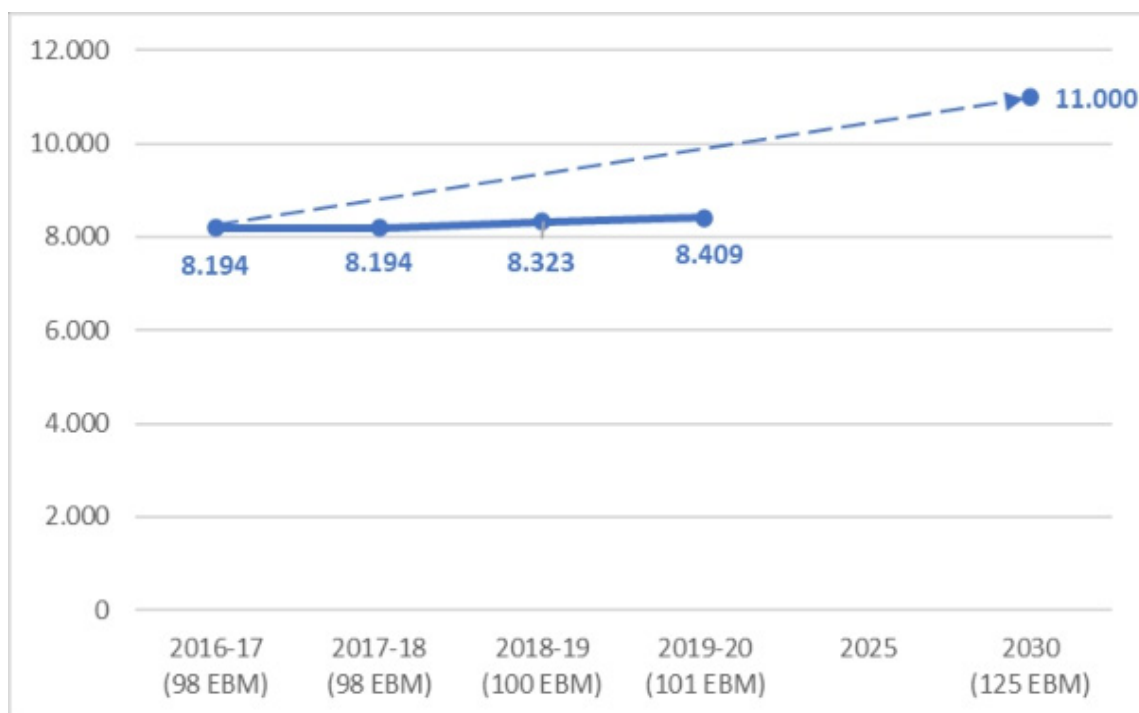
Educació i criança en la petita infància (0-3)

1. L'EDUCACIÓ INFANTIL UNIVERSAL DELS 2 ALS 3 ANYS

Universalitzar l'educació infantil per a tots els infants de 2 a 3 anys, amb una xarxa d'escoles bressol municipals suficient i de qualitat, que redueixi les disparitats territorials en l'escolarització i les desigualtats educatives donant prioritat als infants de famílies en situació de pobresa o vulnerabilitat social.

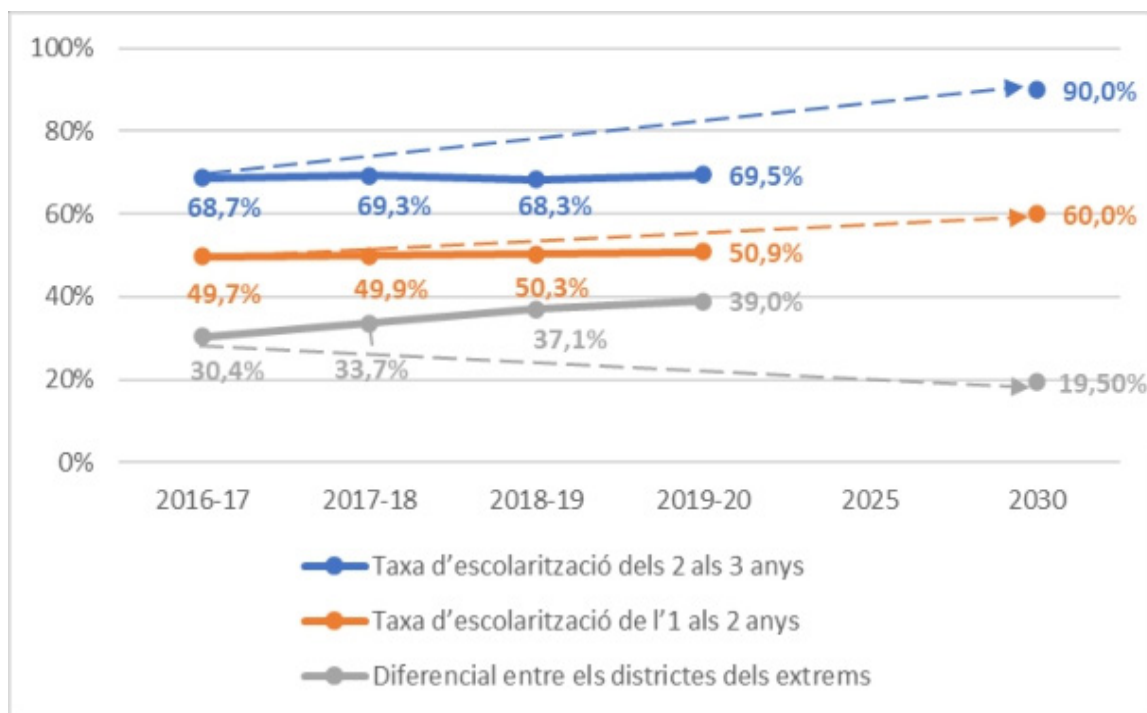
- Incrementar el nombre d'infants de 0-3 anys escolaritzats en escoles bressol municipals (EBM) assequibles de manera que es passi dels 8.500 a un mínim d'11.000 i de 103 a més de 125 EBM.
- Incrementar la taxa d'escolarització dels 2 als 3 anys del 69% al 90% donant prioritat als infants en situació de vulnerabilitat social.
- Incrementar la taxa d'escolarització d'1 als 2 anys del 51% al 60%.
- Reduir a la meitat els 39 punts percentuals de diferència en la taxa d'escolarització entre Sarrià - Sant Gervasi (64,6%) i Ciutat Vella (25,6%)
- Treballar per assegurar la continuïtat de la gratuïtat de la I2 en els cursos posteriors al 2022-2023.

Nombre d'infants de 0-3 anys escolaritzats en escoles bressol municipals

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les Memòries de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona

Taxa d'infants escolaritzats dels 2 als 3 anys i d'1 als 2 anys, i diferencial entre els districtes dels extrems

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades de Barcelona del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

2. UNS SERVEIS EDUCATIUS DIVERSOS PER A LA MAJORIA DE FAMÍLIES AMB PETITS INFANTS

Assegurar que la àmplia majoria de famílies amb infants de menys de 3 anys compten amb algun servei educatiu públic per garantir l'accés a entorns d'aprenentatge i un creixement saludable a tots els infants, i suports diversos per a la criança tenint en compte la diversitat de necessitats socials i de cures de les famílies.

- Quadruplicar les famílies amb petits infants usuàries dels serveis d'espai familiar de criança municipals de manera que es passi de 650 a un mínim de 2.500, i ampliar la xarxa de 16 a més de 60 espais de criança municipals en equipaments de proximitat diversos.

3. L'EDUCACIÓ I LA CRIANÇA COMUNITÀRIA A LES CASES DE LA PETITA INFÀNCIA

Potenciar les escoles bressol municipals també com a "cases de la petita infància" enteses com equipaments comunitaris de referència per a les famílies. Això ha de permetre que, més enllà de la tasca educativa de l'escola bressol, siguin equipaments públics on es generin, s'articulin i es trobin projectes, activitats i suports públics i socials de proximitat.

- Almenys el 75% de les escoles bressol municipals esdevenen cases de la petita infància amb acció comunitària i usos i projectes diversos oberts als petits infants i les famílies del barri.

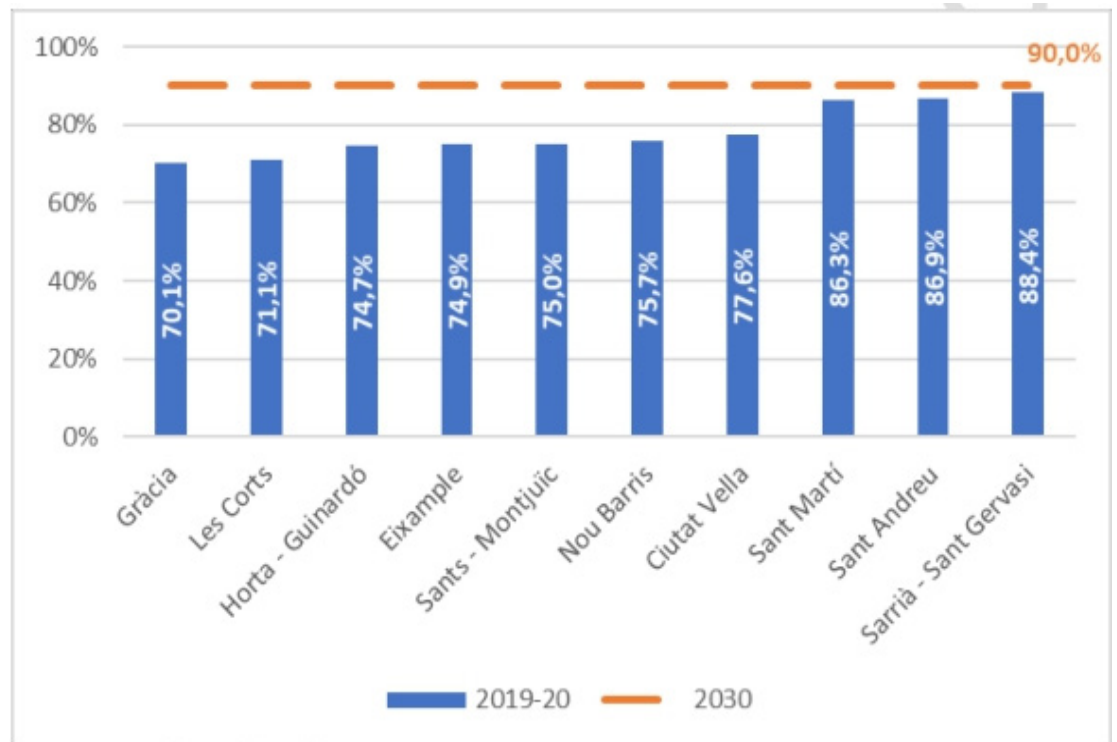
Planificació de l'oferta escolar i del parc públic d'equipaments educatius (3-16)

4. L'ESCOLA DEL BARRI PER UNA EDUCACIÓ DE PROXIMITAT

Escolaritzar en un centre educatiu del barri de residència el 90% del nou alumnat a P3 i a 1r d'ESO per consolidar el model d'escola de proximitat que atén la diversitat d'infants i adolescents de cada barri, facilita la mobilitat a peu i sostenible, així com les polítiques de proximitat.

- Incrementar del 83% al 90% el nou alumnat de P3 que es matricula en un centre educatiu de la zona educativa en què resideix.
- Incrementar la demanda equilibrada en el conjunt del sistema, de tal manera que tots els centres educatius tinguin una demanda de, com a mínim, el 75% de la seva oferta.
- Fer front a les necessitats de recursos humans i materials de les zones educatives amb més complexitat per tal de garantir l'equitat educativa.

Percentatge d'alumnat de 2n cicle d'educació infantil (P3, P4 i P5) que s'escolaritza en el mateix districte en què resideix

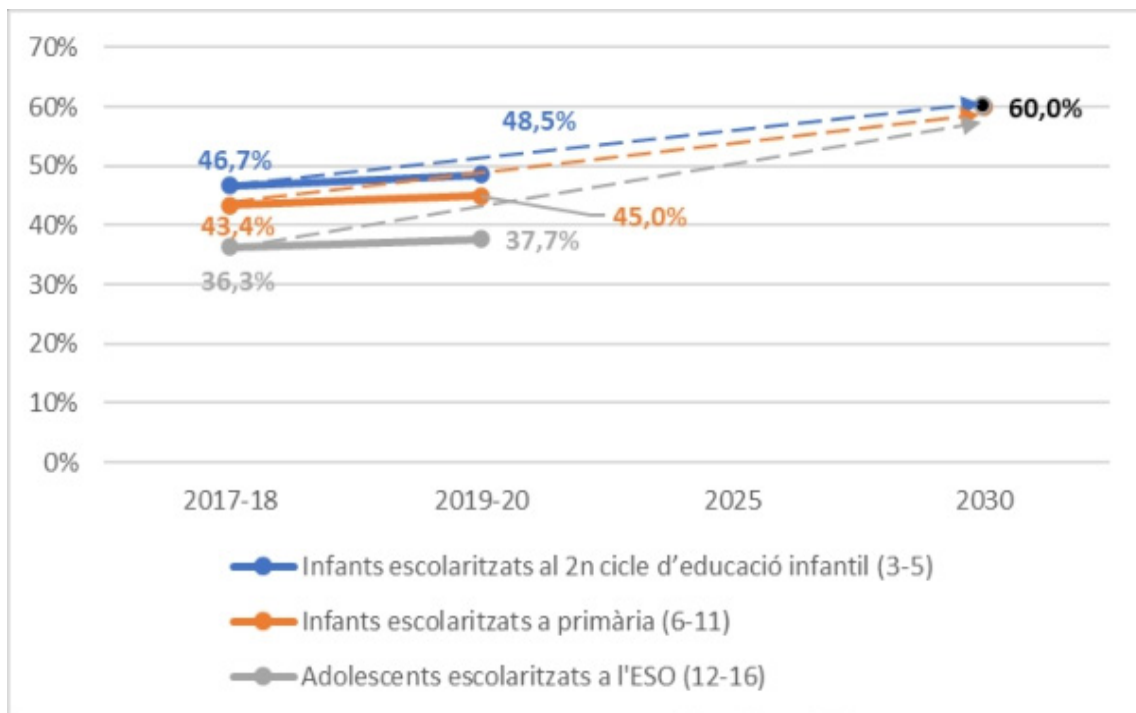
Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir dels Registres del Consorci d'Educació de Barcelona

5. EL PES DE L'ESCOLA PÚBLICA A LA CIUTAT, COM A CATALUNYA

Incrementar l'oferta i la qualitat de l'educació pública per tal d'assolir una proporció d'alumnat escolaritzat en centres públics en l'etapa de 3 a 16 anys equiparable a la del context català i europeu (70% i 80% respectivament).

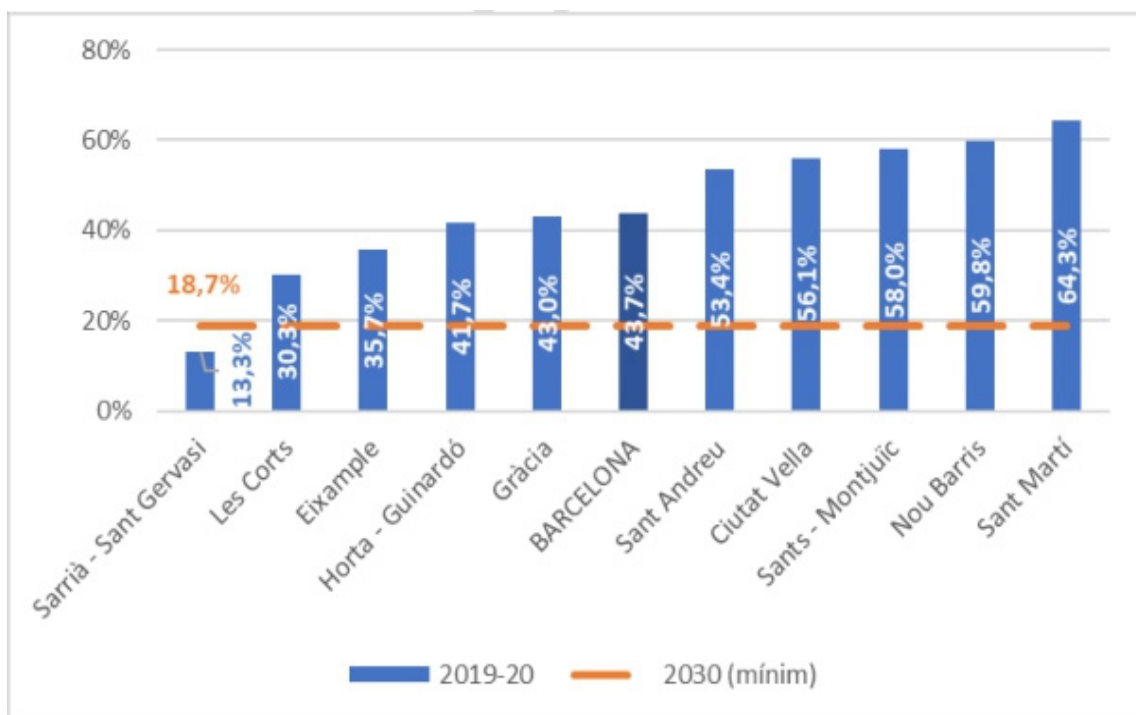
- Passar del 46% actual a un mínim del 60% dels infants i adolescents de segon cicle d'educació infantil a l'ESO matriculats en escoles públiques.
- Aconseguir que el percentatge d'escolarització en centres públics sigui coherent en el conjunt de territoris i que cap zona educativa estigui més de 25 punts percentuals per sota de la mitjana de la ciutat.

Percentatge d'infants i adolescents de segon cicle d'educació infantil a l'ESO escolaritzats en escoles públiques

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades de Barcelona de l'Estadística de l'Ensenyament del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya

Percentatge d'infants i adolescents de segon cicle d'educació infantil a l'ESO (3-16) escolaritzats en escoles públiques

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades de Barcelona de l'Estadística de l'Ensenyament del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya

6. UNA OFERTA ESCOLAR SUFICIENT, EQUILIBRADA I DE CONTINUÏTAT

Garantir que cada zona educativa disposi d'una oferta equilibrada amb les seves necessitats, garanteix la continuïtat de primària a secundària, i compta amb mecanismes àgils i flexibles per adaptar-se als canvis.

- Reduir la sobreoferta de places escolars allà on n'hi ha per tal que en cap zona superi el 10% de les necessitats d'escolarització.
- Incrementar l'oferta de places per atendre les necessitats d'escolarització i assolir la suficiència de l'oferta de llocs escolars a totes les zones educatives.
- Assegurar la continuïtat de places i la continuïtat pedagògica en el pas de primària a secundària en cada zona educativa en un mínim del 90% de l'alumnat.

7. LES ESCOLES CUIDADES COM EQUIPAMENTS DE BARRI

Oferir un parc escolar amb tots els equipaments en condicions òptimes, equivalents i adequades als criteris de transformació educativa, usos comunitaris diversos i sostenibilitat i verd urbà.

- Els cinc plans estratègics de millora dels equipaments educatius (patis, mobiliari, pintures, transició energètica i cuines i menjadors) s'han desplegat a tots els centres d'infantil, primària i secundària previstos.
- Tots els equipaments educatius de la ciutat estan en condicions tècniques i funcionals òptimes, segons el que s'estableixi en el futur "llibre blanc dels equipaments educatius de la ciutat".

Igualtat d'oportunitats: escolarització equilibrada i educació inclusiva

8. TOTES LES ESCOLES SÓN MIRALL DE LA DIVERSITAT SOCIAL DELS SEUS BARRIS CORRESPONSABLES EN LA LLUITA CONTRA LA SEGREGACIÓ ESCOLAR

Reduir significativament la segregació escolar amb una distribució equilibrada de l'alumnat en situació de vulnerabilitat social i necessitats específiques de suport educatiu entre tots els centres educatius amb fons públics a tots els territoris.

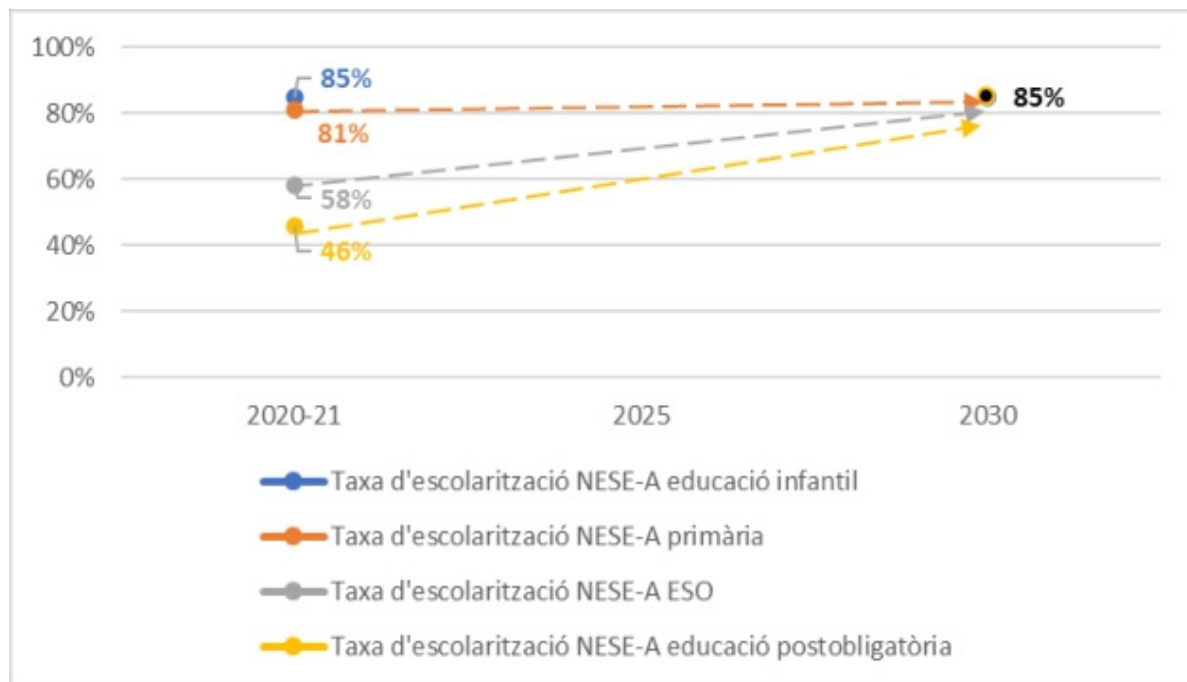
- Reduir la segregació escolar al conjunt de la ciutat per assolir que totes les zones educatives tinguin índex de dissimilitud de l'alumnat en situació de vulnerabilitat social inferior al 0,3.
- Reduir a la meitat la diferència entre els centres educatius amb menys i més proporció d'alumnat en situació de vulnerabilitat social de cada zona educativa.

9. L'EDUCACIÓ GRATUÏTA PRIORITZANT INFANTS I ADOLESCENTS VULNERABLES DELS 2 ALS 18 ANYS

Garantir la gratuïtat efectiva de l'escolarització a tot l'alumnat en situació de vulnerabilitat social tant en l'etapa de l'educació obligatòria (6-16 anys) com ampliant dels 2 als 18 anys.

- Garantir la plena gratuïtat de l'educació a tots els infants i adolescents de 2 a 18 anys en situació de vulnerabilitat social, tant a centres públics com concertats.
- Reduir els costos d'escolarització (menjador, sortides i material escolar divers) per a les famílies de tot l'alumnat per tal que siguin més assequibles i tendir a la gratuïtat real de l'educació universal ampliada dels 2 als 18 anys.

Taxa d'alumnat amb NESE A escolaritzat en centres ordinaris inclusivament a infantil, primària, ESO i educació postobligatòria

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades del Consorci d'Educació de Barcelona

10. L'EDUCACIÓ INCLUSIVA I ESPECIAL AMB RECURSOS SUFICIENTS

Millorar la detecció de necessitats específiques de suport educatiu associades a discapacitats i trastorns, i mobilitzar els recursos adequats i suficients per tal d'escolaritzar en centres ordinaris inclusivament el 85% dels infants dels 3 als 16 anys amb aquestes necessitats especials.

- Millorar la detecció i intervenció precoç coordinada dels infants amb necessitats específiques de suport educatiu vinculades a discapacitats i trastorns (NESE A) per tal que arribin a P3 diagnosticats i, si escau, en seguiment i tractament.
- Incrementar fins al 85% l'escolarització de l'alumnat amb NESE A en centres ordinaris inclusivament tant a infantil, com a primària i, especialment, a ESO i sense oblidar l'etapa 16-18 anys.
- Garantir els recursos de suport adequat per a tots els infants amb NESE A, tant per als que estiguin escolaritzats en centres ordinaris inclusivament com per als que estiguin en centres d'educació especial, de qualitat i amb garanties.
- Assegurar el desplegament a Barcelona de tots els suports, recursos i mesures previstos en el decret d'educació inclusiva aprovat per la Generalitat l'any 2017.
- Repensar les Aules d'Acollida perquè puguin donar un suport real a l'alumnat que s'incorpora al nostre sistema educatiu, dotant-les del material, recursos i dimensionament adequats.

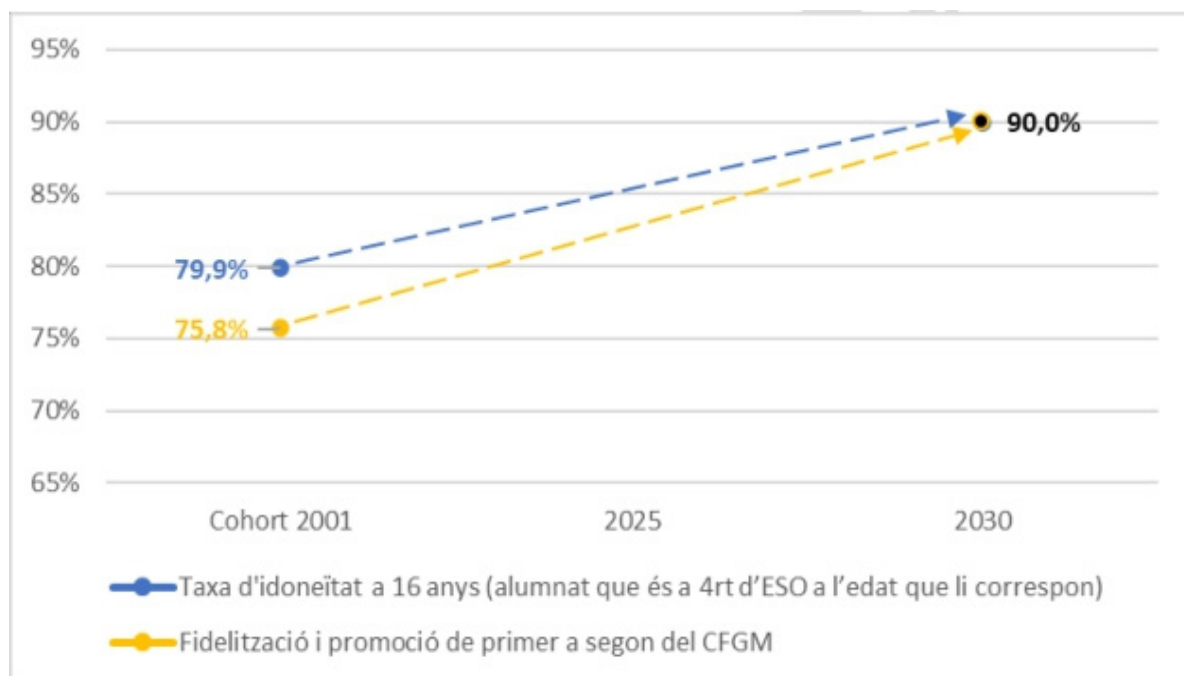
Trajectòries educatives post 16: batxillerat, cicles formatius i segones oportunitats

11. REDUIR L'ABANDONAMENT EDUCATIU UNIVERSALITZANT L'ETAPA 16-18 ANYS

Lluitar contra les diferents formes d'abandonament educatiu dels i les joves de la ciutat i millorar la continuïtat formativa per promoure trajectòries educatives llargues i d'èxit, avançant en la universalització de l'educació en l'etapa de 16 a 18 anys.

- Incrementar la taxa d'idoneïtat a 16 anys (el percentatge d'alumnat que és a 4t d'ESO a l'edat que li correspon) al 90%.
- Incrementar la continuïtat educativa amb fidelització i promoció de primer a segon dels estudis de cicles formatius de grau mitjà (CFGM), fins al 90%, per tal d'assimilar-la als estudis de batxillerat.
- Augmentar el percentatge de l'alumnat matriculat a primer de batxillerat que acaben presentant-se i aprovant les PAU al 80%

Taxa d'idoneïtat a 16 anys, i fidelització i promoció de primer a segon dels estudis del CFGM

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir del seguiment de la cohort d'alumnat nascut l'any 2001 del Consorci d'Educació de Barcelona.

12. MÉS OFERTA PÚBLICA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL EN CLAU METROPOLITANA

Disposar de places suficients i assequibles per a tot l'alumnat que vulgui realitzar formació professional, amb una oferta metropolitana rellevant, flexible i adaptable als canvis de demanda tant dels i les estudiants com del mercat laboral.

- Garantir una oferta suficient de places de CFGM i PFI per al 100% de l'alumnat que vulgui cursar-lo reforçant l'oferta pública
- Millorar l'accés i el procés de preinscripció, especialment en els CFGM i els PFI, per reduir-ne les incerteses i facilitar l'elecció d'aquests estudis.

13. ORIENTACIÓ ALS ESTUDIS MÉS ADEQUATS PER A CADA ESTUDIANT

Garantir l'accés de tot l'alumnat als estudis postobligatoris que li siguin més adequats, per tal d'assegurar la fidelització als estudis triats i l'èxit escolar

- El 2030, tots els centres d'educació secundària obligatòria i postobligatòria (batxillerat i CFGM) disposen de plans d'orientació i acompanyament a les transicions educatives i professionals de l'alumnat i es coordinen amb els serveis d'orientació que proporciona la ciutat.

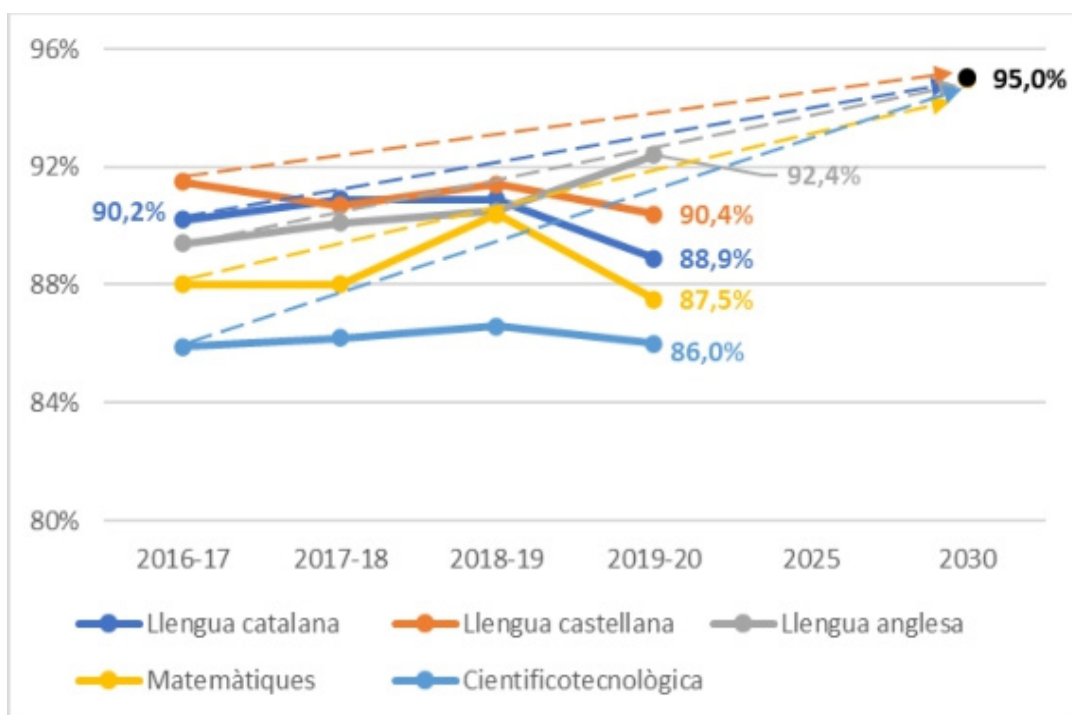
Transformació educativa per la qualitat equivalent dels projectes educatius

14. TOT L'ALUMNAT A TOTS ELS BARRIS ACABA L'ESO AMB COMPETÈNCIES I PROJECTES VITALS

Assegurar que tot l'alumnat de Barcelona acaba l'educació primària i secundària obligatòria amb un nivell adequat de competències bàsiques i amb les capacitats necessàries per conèixer, exercir la ciutadania i desenvolupar el seu projecte de vida i que es redueixi la disparitat territorial en l'èxit educatiu dels nois i noies quan acaben l'ESO.

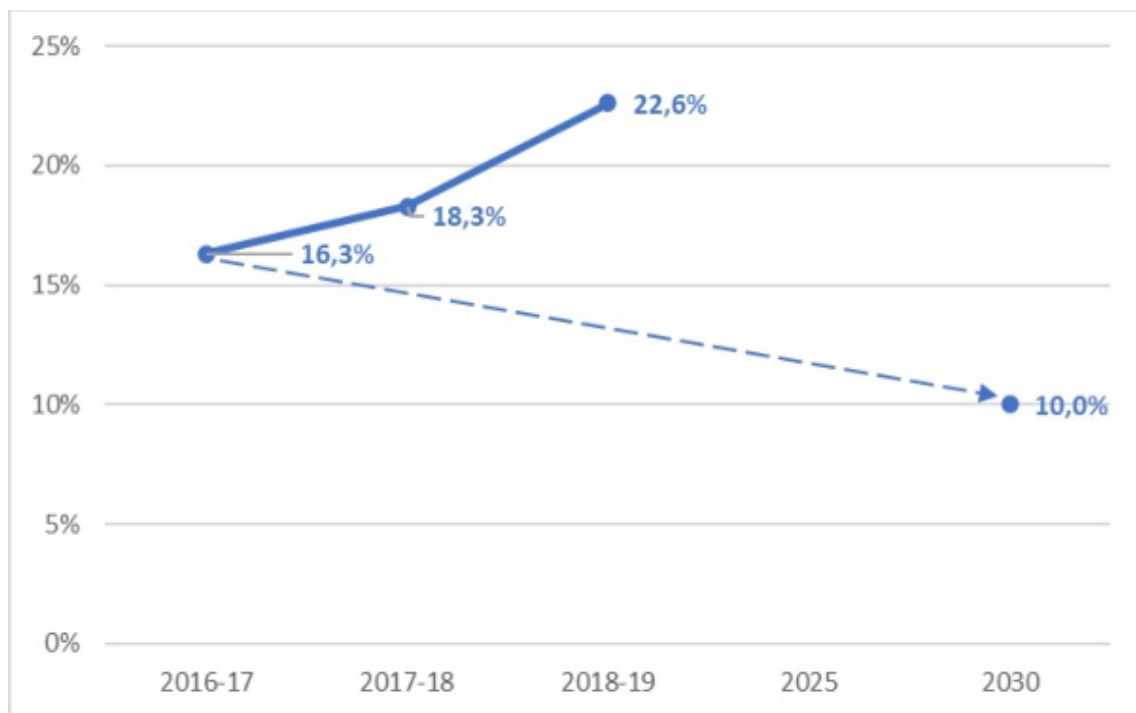
- Incrementar la taxa d'assoliment de les competències bàsiques per sobre el 95% en tots els àmbits avaluats, tant a sisè de primària com a quart d'ESO.
- Reduir la distància màxima entre la taxa d'assoliment de les competències bàsiques entre l'alumnat en situació de vulnerabilitat social i la resta d'alumnat en tots els àmbits avaluats a 10 punts percentuals.
- Reduir la diferència entre districtes en l'obtenció del graduat escolar a 4t d'ESO per sota de 10 punts

Taxa d'assoliment de les competències bàsiques a quart d'ESO

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades de Barcelona dels Quaderns d'Avaluació del Consell Superior del Sistema Educatiu

Diferència en percentatge entre el districte amb la taxa de graduació a 4t d'ESO més alta i el districte amb la taxa més baixa

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades de Barcelona del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

15. L'ESCOLA, ESPAI DE PRÀCTICA I CREACIÓ ARTÍSTICA I CULTURAL

Incorporar a tots els centres educatius de la ciutat la pràctica artística i cultural, de forma central i connectada amb el nucli dels aprenentatges i dels projectes educatius dins i fora el temps escolar.

- Tots els infants i adolescents passen, com a mínim, per un procés de creació artística al llarg de la seva trajectòria educativa.

16. ESCOLES VINCULADES AMB ELS EQUIPAMENTS CULTURALS I CIENTÍFICS

Garantir que tots els centres educatius tenen vincles i projectes estables de col·laboració amb equipaments i entitats culturals, científiques i de recerca i innovació social.

- Tots els centres educatius de Barcelona de primària i secundària obligatòria i postobligatòria participen en algun programa o activitat compartida amb un equipament o entitat cultural, científica o de recerca.
- Almenys el 30% dels centres educatius de Barcelona de primària i secundària obligatòria i postobligatòria participen en processos de cooperació sostinguts amb un equipament o entitat cultural, científica o de recerca.

17. UNA EDUCACIÓ POST 16 COMPETENCIAL PER IMPULSAR TRAJECTÒRIES VITALS

Desenvolupar una oferta post 16 de qualitat implica garantir que el currículum, les metodologies i l'avaluació competencial siguin una realitat per garantir que tots els i les joves adquireixin les competències necessàries per a un itinerari d'estudis superiors o una trajectòria laboral d'èxit.

- En tots els instituts públics de la ciutat, tant a l'ESO com al batxillerat i als cicles formatius, es despleguen models curriculars i pedagògics basats en els principis del Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).

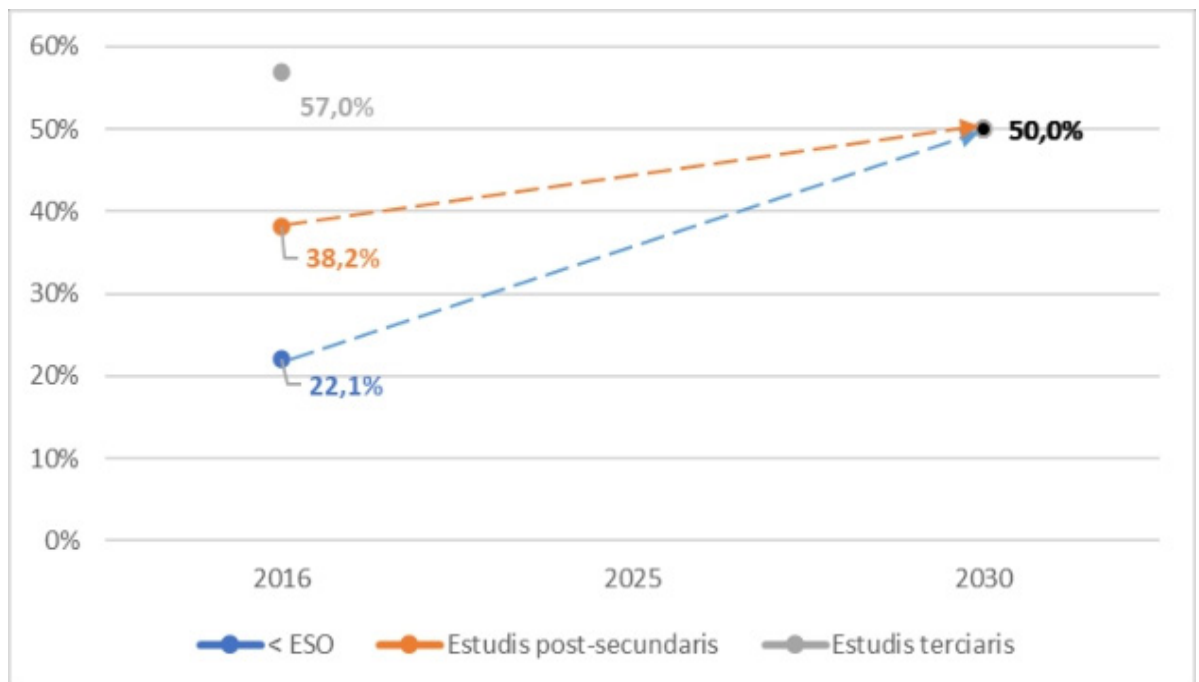
Aprenentatges al llarg de la vida més enllà dels 18 anys

18. EDUCACIÓ AL LLARG DE LA VIDA PER A TOTHOM

Garantir que l'aprenentatge i l'educació d'adults sigui una oportunitat oberta a la ciutadania, i eliminar les desigualtats d'accés que limiten una participació formativa més plena i inclusiva.

- Situar la taxa de participació en activitats formatives al llarg dels darrers 12 mesos en un 50% per als adults entre 25 i 64 anys, amb equitat.

Taxa espanyola de participació en els darrers 12 mesos en educació i formació no reglada dels adults (25-64 anys)

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades d'Eurostat-Adult Education Survey

19. CAPACITACIÓ PER A LA CIUTADANIA ACTIVA

Assegurar la capacitació cultural bàsica i digital de la població activa, apoderant l'autonomia vital, la ciutadania activa i l'ocupabilitat dels grups en situació de vulnerabilitat.

- Situar la taxa de competència funcional en lectoescriptura i matemàtica bàsica en el nivell 2 de l'escala PIAAC i la taxa de competència digital bàsica en el 85% per als adults d'entre 25 i 64 anys.

- Millorar l'aprenentatge de la llengua anglesa com a eina per a la millora d'oportunitats.
- Donar impuls des de la ciutat al reconeixement pedagògic i de trajectòries professionals per afavorir la nova ocupació i les oportunitats d'aprenentatge al llarg de la vida.

20. CIUTAT D'APRENTATGES AL LLARG DE LA VIDA

Transformar Barcelona en una ciutat de l'aprenentatge, inclusiva, equitativa i sostenible amb un ecosistema diversificat i reconegut d'aprenentatge al llarg de la vida incloent-hi des de la formació contínua, l'educació de persones adultes en clau comunitària i intercultural.

- Desenvolupar i consolidar un "model Barcelona" pel que fa a l'aprenentatge al llarg i ample de la vida com a part transversal de l'estratègia global de ciutat.
- Treballar, de manera coordinada amb la resta d'agents implicats, per millorar la taxa de població de fins a 29 anys no ocupada que ni cursa estudis ni té formació en el 10% des de l'actual 15% dels ciutadans espanyols, i en el 15% des de l'actual 35% dels ciutadans estrangers.

Oportunitats educatives i culturals més enllà de l'escola

21. TARDES EDUCATIVES AMB EXTRAESCOLAR PER A TOTHOM

Garantir l'accés amb equitat a tardes educatives amb activitats extraescolars diverses, accessibles i de qualitat per a tots els infants i joves, i ampliar-ne el dret a l'educació prioritzant aquells en situació de vulnerabilitat social i en col·laboració amb el teixit d'entitats i equipaments de la ciutat.

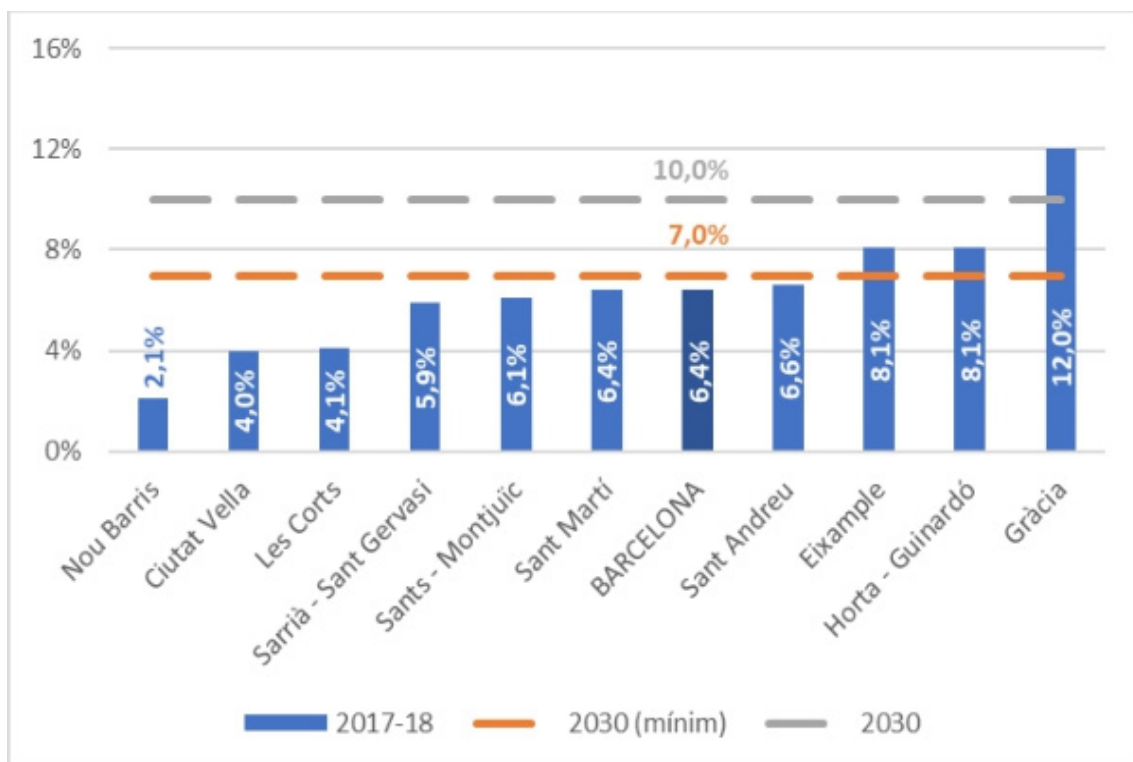
- Que l'oferta d'activitats extraescolars compti amb informació sistematitzada i a l'abast per a les famílies, que sigui diversa i de qualitat homologada i sigui accessible per a infants i joves amb beques i corresponsabilitat de les entitats, de la mateixa manera que l'Ajuntament fa a l'estiu amb la campanya de vacances d'estiu.
- Que tot l'alumnat en situació de vulnerabilitat social de la ciutat participi, com a mínim, en dues activitats educatives de tarda diverses, de qualitat i accessibles, i que formi part de la personalització dels seus aprenentatges.

22. EQUITAT EN L'EDUCACIÓ COMUNITÀRIA I EL LLEURE

Garantir oportunitats de lleure educatiu de cap de setmana i estiu, diverses, accessibles i de qualitat per a tots els infants i joves i, de manera prioritària, per a aquells en situació de vulnerabilitat social.

- Que el 75% de l'alumnat en situació de vulnerabilitat social de la ciutat (NESE B) participi, almenys, en una activitat quinzenal de la campanya de vacances d'estiu
- Que la participació d'infants i adolescents en associacions de lleure educatiu creixi del 6,4% al 10% en el conjunt de la ciutat amb un mínim del 7% en tots els districtes de la ciutat amb suports a la creació i activitat de caus i espais

Percentatge d'infants i adolescents dels 5 als 16 anys que participen en el lleure educatiu (caus i esplais)

Font: Elaboració de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB) a partir de les dades del Departament de Joventut de l'Ajuntament de Barcelona.

23. CIUTAT EDUCADORA DES DELS BARRIS, TERRITORI D'OPORTUNITATS EDUCATIVES

Promoure que els programes emmarcats en la ciutat educadora connectin espais, temps i actors en cada un dels barris per posar a l'abast oportunitats educatives articulant escoles i instituts amb espai públic, serveis, equipaments i entitats.

- Reforçar l'impuls i la governança de ciutat educadora des dels barris amb tres nivells d'articulació: centres educatius - barris educadors - ciutat educadora, per enfortir la funció connectora territorial.
- Consolidar i ampliar a més barris de la ciutat programes emmarcats en ciutat educadora i ciutat jugable pel que fa a l'ús educatiu de l'espai públic i la promoció del joc i l'educació a l'aire lliure en contacte amb la natura urbana.

1. Educació i criança en la petita infància (0-3)

L'Objectiu de Desenvolupament Sostenible 4.2 de les Nacions Unides indica que cal vetllar perquè tots els infants tinguin accés a serveis d'educació i criança en la primera infància i a una educació infantil de qualitat, a fi que desenvolupin les seves capacitats motrius, cognitives, emocionals i socials.

A Barcelona, les polítiques per a la petita infància s'han centrat tradicionalment en la provisió del servei d'escola bressol municipal, que el curs 2021-2022 ha assolit els 103 centres educatius amb una oferta de més de 8.500 places. Malgrat la progressiva ampliació de la xarxa, les escoles bressol municipals arriben només a 2 de cada 10 petits infants de la ciutat i al voltant del 65% de les famílies que demanen el servei.

L'equitat en l'accés s'ha incrementat notablement en els darrers anys per efecte del sistema de tarifació social i, actualment, un terç dels infants són de famílies amb rendes molt baixes. Això no obstant, encara hi ha desigualtats notables d'accés entre grups socials i entre barris de la ciutat.

L'Acord planteja universalitzar l'educació en la petita infància en l'etapa dels 2 als 3 anys, diversificar els serveis educatius i de suport a la criança per adaptar-se a les necessitats de totes les famílies, i desenvolupar en els serveis a la petita infància una triple mirada que integri l'educació i cura dels infants, el suport a les famílies i el foment de les seves iniciatives comunitàries, en el marc de les escoles bressol esdevingudes "cases de la petita infància", que funcionin com a centres de proximitat per a totes les famílies amb petits infants del barri.

Fites per al 2030

1. Universalitzar l'educació infantil per a tots els infants de 2 a 3 anys, amb una xarxa d'escoles bressol municipals suficient i de qualitat, que redueixi les disparitats territorials en l'escolarització.

La taxa d'escolarització de la petita infància autòctona multiplica per 3,5 la dels infants de nacionalitat estrangera (53,7% i 16,0%, respectivament), i la de Sarrià - Sant Gervasi i les Corts és més del doble que a Ciutat Vella. Als districtes de renda més baixa, a més, l'escolarització recau fonamentalment en l'escola bressol pública.

Al conjunt de la ciutat, fins i tot sumant-hi les llars d'infants privades, l'escolarització de la petita infància ateny només el 45% dels petits infants, si bé la tendència és creixent i superior a la mitjana catalana, i amb clares diferències segons als grups d'edat: un 13,5% en els infants de menys d'1 any, un 50,9% en els d'un a dos anys, i un 69,5% en els de 2 a 3 anys.

PROPOSEM:

- Incrementar el nombre d'infants de 0-3 anys escolaritzats en escoles bressol municipals (EBM) assequibles passant dels 8.500 a un mínim d'11.000 i de 103 a més de 125 EBM.
- Incrementar la taxa d'escolarització dels 2 als 3 anys del 69,5% al 90%.
- Incrementar la taxa d'escolarització de l'1 als 2 anys del 51% al 60%.
- Reduir a la meitat els 39 punts percentuals de diferència en la taxa d'escolarització entre Sarrià - Sant Gervasi (64,6%) i Ciutat Vella (25,6%).
- Treballar per assegurar la continuïtat de la gratuïtat de la I2 en els cursos posteriors al 2022-2023.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

- 1) Ampliar la Xarxa d'Escoles Bressol Municipals per a tota la petita infància de la ciutat, prioritzant aquells territoris amb més vulnerabilitat social i més mancança d'oferta pública.
- 2) Ampliar progressivament l'oferta de diversificació horària a les EBM.
- 3) Incorporar a la xarxa de bressol municipal llars d'infants privades en zones de dèficit d'oferta, assegurant els estàndards de qualitat.
- 4) Millorar la informació i l'acompanyament a les famílies en la preinscripció a les EBM, mobilitzant les famílies nouvingudes en situació de vulnerabilitat i/o amb llengües familiars que no són el català per garantir l'estimulació primerenca del llenguatge.
- 5) Intensificar el treball conjunt entre serveis educatius, socials i sanitaris per detectar i atendre millor a les EBM les necessitats especials vinculades a la discapacitat o la salut mental i l'aspecte socioeducatiu, de manera que es reforci la formació i estenent també la incorporació de perfils professionals socials per a una educació inclusiva.
- 6) Reforçar l'equitat en el servei de bressol, aplicant el nou decret d'admissió i programació de l'oferta educativa per reduir la segregació escolar estudiant tant la reserva de places com les trajectòries educatives posteriors amb el pas a P3.
- 7) Millorar la qualitat educativa de les escoles bressol (ràtios, atenció a necessitats educatives especials, etc.) segons l'augment de la cobertura de la demanda i la universalització

2. Assegurar que totes les famílies amb infants de menys de 3 anys disposin d'algun servei educatiu, per garantir entorns d'aprenentatge i creixement saludable a tots els infants i el suport a la criança de les famílies

Més enllà de la xarxa d'escoles bressol, a Barcelona existeixen diversos programes, serveis i projectes per a la petita infància (espais familiars, espais de trobada i lúdics, suport a dispositius per a famílies en situació de vulnerabilitat, etc.), amb objectius, orientacions i intensitats diverses, però d'abast força reduït.

Plantegem consolidar-los i ampliar-los, d'acord amb l'actual Pla per a l'educació i la criança de la petita infància 2021-2024, i impulsar una política municipal integral que avanci en la universalització, diversificació i articulació de recursos per a l'educació i criança dels infants dels 0 als 3 anys, i que doni resposta a les necessitats diverses de les famílies.

PROPOSEM:

• Quadruplicar les famílies amb petits infants usuàries dels serveis d'espai familiar de criança municipals de manera que es passi de 650 a un mínim de 2.500, i ampliar la xarxa de 16 a més de 60 EFCM, presents en la gran majoria de barris de la ciutat, especialment

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

8) Consolidar la xarxa d'espais familiars de criança municipals en equipaments diversos, des d'escoles bressol a centres cívics i casals.

9) Estendre el model d'espais familiars de criança socioeducatius amb un acompanyament singularitzat per a les famílies en situació de vulnerabilitat als territoris de més complexitat social.

10) Intensificar la col·laboració entre els serveis de salut d'atenció primària (pediatria) i els serveis d'escola bressol i d'espais familiars municipals per derivar i prescriure serveis educatius i ampliar el programa de "Nadons en família" itinerants als CAP.

11) Elaborar un catàleg de recursos i suports de proximitat per donar la benvinguda als nous nadons de la ciutat, i reforçar el programa Barcelona Cuida, perquè informi sobre serveis i recursos per a la criança de la petita infància.

12) Reforçar la col·laboració amb entitats socials i projectes de suport a la criança per a la petita infància en risc d'exclusió.

13) Reforçar l'oferta de Bressols d'Estiu a la xarxa d'EBM dins la campanya de vacances d'estiu durant tots els mesos d'estiu.

3. Potenciar les escoles bressol municipals també com a "cases de la petita infància", enteses com a equipaments comunitaris de proximitat per a totes les famílies amb infants petits on es generen, s'articulen i es troben projectes, activitats i suports públics i socials.

Les EBM han anat incorporant, progressivament, una mirada comunitària, creant oportunitats de trobada entre les famílies, de vegades amb l'acompanyament de les educadores, per compartir experiències i neguits, i crear una xarxa de vincles comunitaris que faciliti l'accés a informació i recursos i previngui la criança en solitud.

Algunes iniciatives s'han desenvolupat amb la iniciativa i el suport de l'IMEB, com ara el programa de patis en família, mentre que d'altres han nascut de baix a dalt, per iniciativa dels equips educatius de les escoles o a demanda de les famílies o entitats, com ara cessions d'espais interiors per al joc lliure, la creació d'hortos comunitaris, o col·laboracions amb entitats socials.

En aquest context, es planteja un doble repte: aconseguir desenvolupar aquestes iniciatives comunitàries de forma més sistemàtica, respectant l'autonomia i especificitats de cada escola bressol i barri; i aconseguir que les oportunitats de trobada i acompanyament abastin famílies no usuàries del servei de bressol per tal que qualsevol família concebi l'escola bressol com una "casa de la petita infància", i sàpiga que hi té un equipament de proximitat on pot trobar suport, orientació i oportunitats per trobar-se o fer-hi activitats.

PROPOSEM:

- Que almenys el 75% de les escoles bressol municipals esdevenen cases de la petita infància amb pràctiques comunitàries i usos diversos oberts al barri.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

- 14) Obrir patis d'escoles bressol a les famílies del barri, com el programa ja consolidat de "patis escolars oberts als barris".
- 15) Programar activitats comunitàries i culturals obertes al barri per a la petita infància i les seves famílies.
- 16) Facilitar la cessió d'espais interiors i exteriors dels equipaments de bressol a grups, associacions i entitats socials, així com altres equipaments i serveis públics, per a activitats i programes adreçats a la petita infància.
- 17) Promoure i reforçar les xarxes de petita infància a tots els districtes, incloent-hi els serveis públics educatius, de salut i socials, així com entitats, i articular els recursos d'educació i criança en el marc dels territoris del programa Vila Veïna.
- 18) Reforçar el programa Concilia, incloent-hi el servei de cangur municipal per a famílies en situació de vulnerabilitat amb fills i filles en la franja d'1 a 3 anys, així com el Servei de Famílies Col·laboradores per a la derivació mútua.
- 19) Reconèixer els recursos i les iniciatives diverses que hi ha a la ciutat, explorant possibles suports públics a grups de criança compartida, així com els serveis de criança a les llars, prèvia regulació per part de la Generalitat de Catalunya.
- 20) Adaptar l'espai públic i els equipaments perquè incorporin entorns pensats per a les necessitats específiques de la petita infància com el joc, la higiene i la lactància, així com de trobada de les seves famílies.
- 21) Impulsar, consolidar i seguir innovant i fent recerca en el model educatiu de les EBM de Barcelona com a centres educatius i com a centres de formació per a futurs professionals de l'educació infantil, fent sinergies amb universitats i centres d'FP.
- 22) Ampliar les activitats familiars dirigides als infants de 0 a 3 anys en equipaments municipals (biblioteques, centres cívics, museus, centres esportius municipals, escoles municipals de música, etc.).

2. Planificació de l'oferta escolar i del parc públic d'equipaments educatius (3-16)

La planificació de l'oferta educativa és molt rellevant tant per garantir una escola de qualitat, propera al domicili d'infants i adolescents, i prevenir la segregació escolar i l'equitat en les condicions d'escolarització.

A Barcelona, la planificació de l'oferta educativa està condicionada per la clara tendència de davallada demogràfica actual i projectada per als propers anys; la geografia de l'oferta escolar actual, amb una elevada oferta de places concertades als districtes de més renda, que excedeix amb escreix l'alumnat resident a escolaritzar, i facilita l'atracció d'alumnat d'altres districtes i la segregació escolar, mentre que altres zones de la ciutat pateixen un dèficit d'oferta de places; i una tendència a l'alça de la demanda d'escola pública, especialment a P3, com a resultat d'un canvi progressiu en les preferències de les famílies.

Això no obstant, el pes de l'escola pública de P3 a 4t d'ESO a Barcelona és del 46%, encara lluny del 72% de la resta de Catalunya i del 80% del conjunt de la Unió Europea. Sobre la base d'aquestes condicions de partida, la planificació escolar de la propera dècada ha d'aprofundir en els principis que ja l'han orientat durant els darrers anys:

- tendir a un major equilibri entre oferta i necessitats de places en cada zona educativa.
- potenciar l'escolarització de proximitat respecte al domicili de l'alumnat.
- promoure l'equivalència en la qualitat dels projectes entre les diferents opcions d'escolarització.
- garantir la continuïtat educativa en cada territori, especialment en el pas de primària a secundària, i també del primer al segon cicle d'educació infantil.

Alhora, no tots els equipaments escolars actuals estan en les mateixes condicions d'instal·lacions i prestacions tècniques i de funcionament. Les inversions en el parc públic escolar dels propers anys han de seguir pal·liant i eliminant aquestes mancances i disparitats perquè tots els centres educatius de la ciutat assoleixin un nivell de qualitat òptima i equivalent en les prestacions tècniques, que reforci la funció dels equipaments educatius com a entorns de benestar i aprenentatge, coherents amb els processos de transformació educativa, i oberts al barri per a usos comunitaris diversos.

Som conscients que, per tal de planificar i desenvolupar les diferents línies d'actuació que permetin fer realitat les nostres propostes, caldrà treballar amb el Consorci d'Educació de Barcelona de forma coordinada per tal de poder tenir terminis, detalls i propostes més concretes en els propers anys. "En aquest sentit, es proposa també obrir un espai d'interlocució estable amb les escoles concertades en el marc del CEMB i comptant amb el CEB."

Fites per al 2030

4. Escolaritzar el 90% del nou alumnat a P3 i a 1er d'ESO escolaritzat en un centre educatiu proper a casa seva.

La proximitat és un valor central de la planificació educativa a la ciutat que cal reforçar de cara al 2030, perquè enforteix els llaços comunitaris i la participació de les famílies i dels diversos agents socials en el procés educatiu; redueix notablement la segregació escolar; facilita l'optimització d'equipaments i serveis educatius compartits en un mateix territori, i s'incardina amb el model de "la ciutat dels 15 minuts", que redueix significativament la necessitat de desplaçaments, afavoreix la mobilitat sostenible, fomenta la qualitat de vida i permet als ciutadans satisfer les seves necessitats essencials prop de casa, incloent una major autonomia dels infants i adolescents per anar a l'escola i tornar-ne.

L'aposta per l'escola de proximitat "present com a criteri prioritari tant a la LOMLOE com a la LEC" requereix tant una oferta de places equilibrada amb les necessitats d'escolarització de cada barri com una equivalència en la qualitat dels projectes i centres educatius, real i percebuda, que indueixi la preferència de les famílies pels centres més propers.

PROPOSEM:

- Incrementar del 83% al 90% el nou alumnat de P3 que es matricula en un centre educatiu "públic o concertat" de la zona educativa en què resideix.
- Incrementar la demanda equilibrada en el conjunt del sistema, de tal manera que tots els centres educatius tinguin una demanda de, com a mínim, el 75% de la seva oferta.
- Fer front a les necessitats de recursos humans i materials de les zones educatives amb més complexitat per tal de garantir l'equitat educativa.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

Planificar les necessitats d'escolarització 2021-2030, desenvolupar oferta als territoris on hi ha dèficits respecte a les necessitats, i valorar les implicacions sobre la política de concerts i sobre l'obertura i el tancament de centres i línies, "tenint en compte l'oferta existent a la ciutat".

24) Desplegar el procediment d'admissió d'alumnat d'acord amb el nou Decret (11/2021, de 16 de febrer, de la programació de l'oferta educativa i del procediment d'admissió en els centres del Servei d'Educació de Catalunya), incloent-hi l'establiment de zones educatives que garanteixin l'equitat en el nombre mínim i màxim d'opcions d'elecció i responguin al criteri de garantir l'heterogeneïtat social en la composició de l'alumnat dels centres educatius.

25) Reforçar el marc de treball de les Xarxes per al Canvi (millores en els equipaments, innovació pedagògica, suport en la preinscripció, impuls a la dimensió comunitària...) que, de forma sistèmica, contribueixin a potenciar la qualitat i una major equivalència entre tots els centres educatius de la ciutat, i a promoure l'intercanvi i la col·laboració entre els centres d'una mateixa zona educativa, enlloc de competència.

26) Desenvolupar de forma immediata estratègies d'atracció de la demanda en centres en què és molt baixa, incloent-hi accions de comunicació i d'acompanyament al centre i a les famílies en el procés de preinscripció.

27) Potenciar propostes integrals de transformació educativa en els centres molt segregats o amb molt baixa demanda, que poden incloure el tancament i l'obertura de centres, els tancaments progressius, les fusions entre centres o la creació d'instituts escola, entre altres

fórmules de redisseny de l'oferta, tal com s'ha fet en els darrers anys en vuit centres educatius, amb la complicitat de la comunitat educativa. Treballar també amb l'acompanyament a la transformació educativa amb mentoria educativa amb les eines per al canvi, així com per ampliar les experiències del Pla de barris a altres zones educatives.

5. Assolir una proporció d'alumnat escolaritzat en centres públics en l'etapa de 3 a 16 anys equivalent al del context català i europeu.

Barcelona presenta un dèficit d'escola pública en comparació amb la resta de Catalunya, ja que tan sols 4 de cada 10 alumnes estan escolaritzats a la pública (entre els 3 i els 16 anys), mentre que en el conjunt de Catalunya en són 7 de cada 10, i a la UE 8 de cada 10.

Aquest dèficit històric s'ha anat reduint en els darrers anys fruit d'un conjunt de polítiques de desenvolupament de l'oferta i de la qualitat de l'escola pública: des del 2009 s'ha incrementat 10 punts la matrícula en escola pública a P3, que ha passat del 43% al 53% en el curs 2021-2022.

Això ha inclòs la creació, des del 2015, de 10 escoles, 8 instituts i 12 instituts escola, mentre que 3 escoles i 4 instituts han incrementat la seva oferta estructural. S'han incorporat 5 centres concertats a la xarxa pública, en aquelles zones amb més dèficit de places. "Tot i així, l'oferta encara és insuficient per donar resposta a l'augment de la demanda de les famílies d'escola pública i proximitat." Alhora, cal seguir potenciant la qualitat dels centres públics per tal d'aconseguir més equivalència entre tots els centres educatius de la ciutat

PROPOSEM:

- Aconseguir incrementar d'un 46% a un mínim del 60% dels infants i adolescents de segon cicle d'educació infantil a l'ESO que estiguin matriculats en escoles públiques.
- Aconseguir que totes les zones educatives superin el 25% de l'alumnat en escolarització en centres públics, en especial aquells territoris amb menys pes d'escola pública com és el cas de Sarrià - Sant Gervasi (on actualment és del 12%).

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

28) Planificar les necessitats d'escolarització 2021-2030 "tenint en compte l'oferta existent" i desenvolupar un pla d'inversions per zones educatives que incrementi l'oferta pública on n'hi ha més dèficit respecte a les necessitats.

29) Continuar desenvolupant la incorporació de centres concertats a la xarxa pública de la ciutat, en les zones amb més dèficit d'oferta pública, atès que en un escenari de davallada demogràfica té més sentit reconvertir recursos existents que no pas crear-ne de nous.

30) Augmentar l'oferta pública de places en cada zona educativa fins a cobrir, almenys, el 60% de l'alumnat resident a la zona, "tenint en compte l'oferta existent".

31) "Potenciar de forma sistèmica la qualitat equivalent dels projectes educatius en les diferents etapes educatives entre tots els centres educatius de la ciutat, en la línia ja engegada de Xarxes per al Canvi, en què tant els centres públics com els concertats interaccionen i comparteixen la reflexió pedagògica per a la transformació educativa."

6. Garantir que cada zona educativa disposa d'una oferta equilibrada en relació amb les seves necessitats, garanteix la continuïtat de primària a secundària, i té mecanismes àgils i flexibles per adaptar-se als canvis.

L'aposta per l'escola pública de proximitat implica basar l'oferta escolar en les necessitats d'escolarització en cada zona educativa, en algunes zones cobrint els dèficits d'oferta, i en altres evitant els factors que generen excés d'oferta que perjudiquen l'escolarització equilibrada d'alumnat, d'acord amb les directrius del nou Decret d'admissió d'alumnat "i allò establert en les diverses normes educatives".

Aquest equilibri entre oferta i necessitats d'escolarització ha d'abastar tant l'educació infantil com la primària i secundària obligatòria. Per tant, el repte inclou reforçar i garantir la continuïtat escolar de primària a secundària entre centres adscrits de la mateixa zona educativa.

Igualment, la dinàmica demogràfica i econòmica canviant, tant de la ciutat com de cadascun dels seus barris, obliga a reforçar la capacitat de resposta del sistema per mantenir l'equilibri entre oferta i necessitats d'escolarització. Això implica establir un nou sistema de resposta tècnica, de gestió i d'obertura de centres més àgil, flexible i versàtil que l'actual, que requereix un mínim de 4 anys per posar en marxa un nou centre.

PROPOSEM:

- Reduir la sobreoferta de places escolars finançades amb fons públics allà on n'hi ha, per tal que en cap zona se superi el 10% de les necessitats d'escolarització, "la demanda de les famílies", i assolir la suficiència de l'oferta de llocs escolars a totes les zones educatives, incrementant l'oferta pública en zones amb dèficit estructural, especialment als districtes de l'Eixample i Gràcia.
- Assegurar la continuïtat de places i la continuïtat pedagògica en el pas de primària a secundària en cada zona educativa en un mínim del 90% de l'alumnat.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

32) Projectar les necessitats d'escolarització 2021-2030 com a base de la política d'oferta.

33) Utilitzar els mecanismes de tancament i/o d'obertura de grups o centres segons les necessitats d'escolarització dels infants residents (i no com a reacció a la demanda) i aplicar el criteri d'eliminació d'excés d'oferta del nou decret d'admissió d'alumnat, i acompanyar adequadament els equips i les comunitats educatives en els processos de transició.

34) Utilitzar de forma flexible la política de ràtios, si escau, com a instrument de regulació de l'excés d'oferta i amb una tendència clara a la reducció d'alumnes per grup a totes les etapes educatives, en especial, a secundària i als territoris d'atenció preferent.

35) Apostar per les construccions modulars preindustrials i sostenibles d'alta qualitat com a model constructiu (que es poden ampliar, reduir o mantenir segons les necessitats), així com els usos compartits amb altres equipaments i la reconversió d'instal·lacions en centres educatius, per tal de millorar la capacitat a l'hora de donar resposta àgil a les necessitats d'increment d'oferta d'escola pública.

36) Continuar creant nous instituts escola per afavorir la continuïtat pedagògica entre etapes educatives, les transicions amb èxit de primària a secundària i la fidelització al centre educatiu.

37) Consolidar el model d'unitats educatives de referència (UER) com a unitats clau de programació de l'oferta escolar i de garantia de continuïtat pedagògica amb dimensió territorial.

7. Oferir un parc escolar amb tots els equipaments en condicions òptimes, equivalents i adequades als criteris de transformació educativa, usos comunitaris diversos i sostenibilitat i verd urbà.

Els equipaments escolars actuals estan en condicions de prestacions tècniques i de funcionaments dispars, la qual cosa socava l'equivalència de qualitat entre centres i afavoreix les preferències de les famílies pels centres que disposen d'equipaments amb més qualitat tècnica, estètica i funcional. Les inversions en el parc escolar públic per als propers anys tenen el repte de reduir aquestes mancances i que tots els centres de la ciutat estiguin en condicions òptimes i equivalents.

Aquestes inversions s'han d'estructurar en plans estratègics temàtics de millora dels equipaments educatius com a entorns de benestar i aprenentatge. Aquests plans han de fomentar que els equipaments i espais estiguin pensats, dissenyats, construïts i equipats al servei dels projectes pedagògics (l'espai com a "tercer professor") i esdevinguin una part fonamental en els processos d'innovació educativa i d'acompliment dels compromisos de la Declaració d'emergència climàtica i per una ciutat més saludable i sostenible. Tots ells tenen vocació de ser sistèmics i arribar, paulatinament, a tots els centres educatius de la ciutat d'infantil i primària, i de treballar perquè arribin als centres d'educació secundària. Els 5 plans són:

a) El Pla de renovació del mobiliari per crear ambients de benestar i aprenentatges amb una visió d'innovació pedagògica des d'infantil a l'ESO.

b) El Pla de pintures i revestiments per renovar la pintura del centre, dignificar els espais interiors amb més lluminositat i generar benestar i entorns motivadors per a l'aprenentatge i la convivència. Aplicar-lo cada estiu a diversos centres amb l'objectiu que cada 8 anys es pinti cadascuna de les escoles.

c) El Pla de transformació de patis per fer-los més naturalitzats, coeducatius i comunitaris, en un procés de cocreació amb les comunitats educatives per aprofitar-ne millor el potencial pedagògic i vincular-los als projectes educatius de centre.

d) El Pla de transició energètica per promoure l'eficiència energètica, el confort tèrmic i la qualitat de l'aire dels espais interiors, i la generació i consum d'energia verda, incloent-hi la implantació de plaques fotovoltaïques i la rehabilitació de façanes i cobertes. Aprofitar els fons europeus Next Generation per aprofundir en les actuacions d'aquest pla.

e) El Pla de menjadors i cuines per actualitzar els espais alimentaris de les escoles, habilitar espais de menjador amb càtering a instituts de secundària, i afavorir una alimentació sostenible, saludable i justa per a infants i adolescents.

De forma creixent, els equipaments educatius han de comptar també amb espais i instal·lacions, propis o en col·laboració amb altres equipaments de l'entorn, com ara biblioteques, sales d'actes, auditoris, patis o pistes esportives obertes a usos comunitaris en horari de tardes, caps de setmana i vacances escolars, incloent-hi l'ús per part d'altres centres educatius propers. De la mateixa manera, és important seguir millorant i pacificant els entorns escolars de tots els centres educatius de la ciutat, tant els públics com els concertats, a través del programa "Protegim les escoles", prioritzant escoles bressol, escoles i instituts. Les transformacions de l'entorn posen al centre la seguretat i el benestar de tota la comunitat educativa, i especialment de l'alumnat, a través d'accions diverses.

PROPOSEM:

- Aprovar i desplegar els cinc plans estratègics de millora dels equipaments educatius a tots els centres d'infantil, primària i secundària previstos.
- Garantir que tots els equipaments educatius de la ciutat estiguin en condicions tècniques i funcionals òptimes, segons el que s'estableixi en el 'Llibre blanc dels equipaments educatius de la ciutat'.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

38) Dotar d'inversió suficient els cinc plans estratègics de millora dels equipaments educatius per a totes les escoles d'infantil i primària, i estendre els plans als instituts de secundària amb el corresponent cofinançament

39) Actualitzar el 2022 i de forma periòdica, com a mínim cada quatre anys, el Pla director de millora i manteniment del parc escolar públic iniciat el 2015, incloent-hi una auditoria sobre les necessitats de manteniment i els dèficits dels equipaments educatius de la ciutat, així com un procés de consulta de les prioritats dels mateixos centres.

40) Elaborar el 'Llibre blanc de criteris per al disseny i la construcció dels centres educatius de la ciutat', que defineixi criteris compartits per a qualsevol tipus d'actuació, ja sigui d'obra nova, gran actuació i obres de reforma, arranjamant i millora dels centres educatius.

41) Promoure i reforçar la polivalència i la funció comunitària dels equipaments educatius com a equipaments de barri per facilitar el seu paper dinamitzador de l'educació i la cultura, posar a l'abast de la comunitat patis, biblioteques, sales d'actes, espais esportius, etc., i desenvolupar pla d'usos d'equipaments compartits entre centres educatius de proximitat.

42) Conservar adequadament les escoles i instituts històrics de Barcelona (construïts abans del 1939) i promoure un aprofitament pedagògic del seu valor històric i patrimonial.

3. Igualtat d'oportunitats: escolarització equilibrada i educació inclusiva

Avançar en l'equitat educativa requereix reconèixer les desiguals posicions de partida, i per tant, detectar i donar un tracte diferenciat per tal de facilitar que l'alumnat més desavantajat es pugui situar en les mateixes condicions que la resta.

Això inclou l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, ja siguin associades a discapacitats i trastorns (NESE A), derivades de situacions socioeconòmiques i socioculturals especialment desfavorides (NESE B) o derivades de la incorporació tardana al sistema educatiu i de falta de domini de la llengua vehicular (NESE C). En una societat desigual i diversa, aprendre a viure plegats esdevé una clau d'aprenentatge fonamental i fer efectiu el dret a l'educació inclusiva.

Per aquest motiu, en aquest acord plantegem avançar en la construcció d'una xarxa de centres educatius de qualitat equivalent, a través de la reducció de la segregació escolar i la dotació de recursos d'acord amb les composicions socials dels centres.

També vetllar per l'educació integral d'infants i joves amb equitat, la qual cosa suposa ocupar-se de les condicions d'educabilitat i tractar tant del seu benestar físic i emocional com dels seus aprenentatges, tot projectant un itinerari formatiu (com a mínim) fins als 18 anys, i sense deixar ningú enrere. Apostar, tal com marca la Llei d'educació de Catalunya, pel català com a llengua pròpia de Catalunya i normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu, alhora que s'ha de garantir el ple coneixement de les llengües oficials en acabar l'ensenyament obligatori en els termes que es fixin en els projectes educatius de cada centre educatiu.

Amb aquest propòsit, proposem fonamentar la mirada inclusiva en el disseny universal de l'aprenentatge per tal que tots i cadascun dels nois i noies arribin al màxim de les seves potencialitats, siguin quines siguin les seves capacitats i condicions de partida, i en pràctiques de transformació educativa que, a tots els nivells, personalitzin els aprenentatges; apliquin un enfocament competencial, transversal, globalitzat i connectat amb la vida, amb l'orientació com a eix vertebrador del seguiment de cada alumne i grup, i en el qual es procuri un vincle positiu de l'alumnat amb la institució escolar mantenint vives la motivació i les ganes d'aprendre.

Fites per al 2030

8. Reduir significativament la segregació escolar amb una distribució equilibrada de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

La segregació escolar genera condicions d'escolaritat desiguals que comprometen l'equitat educativa. Té diversos factors facilitadors: la segregació residencial (les escoles tenen composició diferent perquè els barris són diferents); un sistema d'admissió escolar que dona una capacitat elevada d'elecció d'escola; la sobreoferta de places d'escola concertada a la zona alta de la ciutat, que facilita processos de fugida; i un certa disparitat en la qualitat de l'oferta educativa (innovació educativa, oferta extraescolar, característiques

dels equipaments, etc.) associada també a costos d'accés (quotes i costos complementaris d'escolarització tant a centres públics com concertats).

A Barcelona la distribució desigual d'alumnat no és només deguda a la desigual composició de la població dels barris, ja que dins d'algunes zones educatives conviuen centres de baixa a molt alta complexitat.

Per lluitar contra aquest problema, el curs 2019-2020 el Consorci d'Educació de Barcelona va endegar el Pla de xoc contra la segregació escolar i per l'èxit educatiu amb tres components: la detecció de l'alumnat en situació de vulnerabilitat i amb necessitats educatives d'origen social abans que s'escolaritzi a P3, gràcies a un acord amb l'Institut Municipal de Serveis Socials; l'acompanyament a les famílies en el procés de preinscripció i la reserva de places específiques per a aquests alumnes a tots els centres educatius; i la dotació de recursos per a l'escolarització, que garanteix la gratuïtat tant a la xarxa pública com a la concertada, així com un accés menys burocratitzat a ajuts i prestacions com la beca menjador.

Els resultats del pla fins a la data han tendit a una distribució millor de la matriculació dels alumnes més vulnerables entre centres i entre titularitats pública i privada-concertada. Concretament, en dos anys, a P3 s'ha passat del 73%-27% entre centres públics i concertats del curs 2019-2020 al 63%-37% del curs 2020-2021. A 1r d'ESO s'ha passat del 62%- 38% al 57%-43%.

Proposem aprofundir en la lluita contra la segregació, tant amb polítiques per a l'escolarització equilibrada de l'alumnat amb necessitats especials de suport educatiu com amb les mesures de planificació de l'oferta educativa descrites al capítol anterior, per ajustar-la a les necessitats d'escolarització educativa de cada zona i transformar centres de molt baixa demanda. L'objectiu és reduir l'índex de dissimilitud de l'alumnat en situació de vulnerabilitat social a totes les zones educatives a nivells inferiors al 0,3¹.

Tot això, garantint que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics disposin dels recursos necessaris personals, metodològics i tecnològics, per assegurar l'atenció adequada a l'alumnat NESE.

PROPOSEM:

- Reequilibri de l'alumnat en situació de vulnerabilitat social, de forma progressiva, de tots els centres educatius i en totes les zones educatives, per tal de reduir les diferències entre els centres educatius amb menys i més proporció. Reduir, per tant, el nombre de zones no equilibrades, actualment 6 zones a P3 i 11 zones a 1r d'ESO.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

43) Incrementar la detecció de l'alumnat en situació de vulnerabilitat social (NESE B) del 12% actual al voltant d'un 23%, d'acord amb el que estableix el nou decret d'admissió sobre la base d'un instrument unificat d'identificació de vulnerabilitat social per al conjunt de Catalunya.

44) Consolidar i actualitzar el pla contra la segregació escolar i per a la igualtat d'oportunitats en l'èxit educatiu, incorporant millores sobre la base de l'avaluació i com a marc de compromís i treball operatiu per garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons

1. L'índex de dissimilitud, que pren valors d'entre el 0 i l'1, indica el percentatge d'alumnes que caldria canviar d'escola per assolir una distribució totalment equilibrada respecte a la vulnerabilitat social. Els valors alts indiquen un nivell més alt de segregació (un valor de 0,51 indica que caldria canviar de centre el 51% de l'alumnat)

públics es corresponsabilitzen en l'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives, en igualtat de condicions "i revisant el finançament". Repensar les Aules d'Acollida perquè puguin donar un suport real a l'alumnat que s'incorpora al nostre sistema educatiu, dotant-les de material, recursos i dimensionament adequat.

45) Incorporar la reducció de la segregació escolar com a criteri central de planificació de l'oferta educativa, en el marc d'un nou sistema de zones educatives heterogènies que faciliti la planificació i gestió de l'escolarització amb criteris d'equitat, proporcioni igualtat d'oportunitats d'elecció escolar (tant de mínim com de màxim de centres a escollir) i afavoreixi la proximitat.

46) Revisar el sistema d'adscripcions entre centres de primària i secundària que garanteixi l'heterogeneïtat social dels centres i redueixi també trajectòries de segregació escolar entre primària i secundària, i implementar els canvis de manera clara i progressiva i intensificant la comunicació i acompanyament a les comunitats educatives.

47) Desenvolupar nous programes d'excel·lència educativa als barris més vulnerables per tal d'incrementar el nombre de joves que accedeixen a la universitat o a grau superior i cursen estudis superiors amb èxit, com per exemple el programa Prometeus, del Pla de barris.

9. Garantir la gratuïtat efectiva de l'escolarització per a tot l'alumnat en situació de vulnerabilitat social entre els 2 i els 18 anys.

El finançament públic de l'educació actualment universal i obligatòria (3-16 anys) no cobreix certes activitats pedagògiques dins l'horari lectiu, com les sortides i colònies; i en el cas de l'educació concertada, tampoc no cobreix la sisena hora d'escolarització i els serveis educatius extres que alguns centres ofereixen. A Catalunya es calcula que el copagament de les famílies en matèria educativa es troba entorn dels 900 euros per infant, sense comptar ni el transport escolar, ni el menjador, ni el material, ni les activitats extraescolars.

El funcionament dels centres públics d'educació primària està sufragat, segons l'informe del cost de la plaça del Síndic de Greuges (2020), en un 25% per ingressos procedents fonamentalment del Departament d'Educació, i en un 75% per aportacions de les famílies. Per a la secundària, les aportacions públiques cobreixen el 58,5%, mentre que el 41,5% prové de les famílies. Una part d'aquestes aportacions es realitza a les escoles públiques, a través de les associacions de famílies.

El principal instrument per reduir els costos d'escolarització són els ajuts de menjador que, en els darrers anys, han millorat la seva cobertura: durant el curs 2020-2021 han arribat a 34.000 infants; el curs 2020/2021, l'import dels ajuts ordinaris ha passat de cobrir un 50% a un 70% del cost del menjador, i ha millorat la seva tramitació gràcies a la interoperativitat de dades de renda.

De forma singular i pionera, a Barcelona, en el marc del pla contra la segregació escolar s'assumeix aquest finançament per a tot l'alumnat en situació de vulnerabilitat social tant si es matricula en centres públics com concertats, i durant el curs 2020-2021 s'ha garantit la gratuïtat de l'escolarització, incloent-hi la beca menjador, per a prop de 4.000 alumnes, xifra que correspon als infants i adolescents en situació de vulnerabilitat social acreditada pels serveis socials municipals matriculats en els cursos en què, progressivament, s'aplica el pla. Perquè això sigui possible, el Consorci d'Educació de Barcelona estableix prestacions directes per a l'alumnat adherit al pla de xoc per tal de garantir la plaça de reserva, el servei de menjador i l'exempció de quotes²

2. Per al curs 2021-2022 el CEB ha establert un import de finançament de 400 euros als centres públics i de 1.130 euros als centres concertats

Actualment l'alumnat en situació de vulnerabilitat social és el 14% del total, és a dir, 24.000 infants i joves de la ciutat de 3 a 16 anys; i s'estima que, per la situació social i per la millora en la detecció, aquest número creixi. En aquest context, plantegem millorar i estendre els ajuts per garantir la gratuïtat a tothom qui ho necessita.

PROPOSEM:

- Garantir la plena gratuïtat de l'educació a tots els infants i adolescents de 2 a 18 anys en situació de vulnerabilitat social (NESE B), tant als centres públics com als concertats "amb l'aportació pública de recursos necessària".
- Reduir significativament els costos d'escolarització (menjador, sortides i material escolar divers) per fer més assequible l'escola per a totes les famílies amb rendes baixes i que no estigui en situació de vulnerabilitat social, tant als centres públics com als concertats.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

48) Continuar millorant els ajuts menjador i ampliar la cobertura a tots els infants de famílies per sota el llindar de la pobresa, i agilitzar i desburocratitzar els tràmits de sol·licitud també durant el curs escolar per a situacions de pobresa sobrevinguda.

49) Consolidar i millorar els programes de socialització de materials escolars diversos com a via per fer garantir l'accés, així com la sostenibilitat.

50) Consolidar i millorar els programes de gratuïtats o preus assequibles de sortides escolars i colònies amb corresponsabilitat d'entitats i equipaments públics i privats.

51) Controlar i contenir l'aportació privada de recursos de les famílies tant a centres públics com concertats (a través de les quotes de les associacions de famílies) per reduir l'expulsió de famílies amb rendes baixes.

10. Millorar la detecció dels infants amb necessitats especials de suport educatiu associades a discapacitats i trastorns (NESE A), incrementar els recursos per escolaritzar el 85% en centres ordinaris inclusius amb el suport adequat.

En les darreres dècades s'ha produït una evolució del concepte de "necessitats educatives" que ha caminat des d'una mirada centrada en la discapacitat a una concepció més educativa, centrada en els efectes de la discapacitat sobre l'aprenentatge. En aquest context, la tendència internacional, la nova llei estatal d'educació, la LOMLOE, i el Decret d'educació inclusiva³ prioritza l'escolarització en centres educatius ordinaris per a l'alumnat NESE A, combinada amb la garantia de les mesures i suports universals i focalitzats, a fi de desenvolupar-se personalment i socialment i avançar en les competències de cada etapa educativa.

A Barcelona, el curs 2020-2021 hi havia 6.798 alumnes identificats com a NESE A d'ensenyaments obligatoris i postobligatoris, que representaven el 3% del total dels alumnes. El 71% d'aquestes alumnes identificats estava escolaritzat en centres ordinaris.

L'aplicació del Decret d'educació inclusiva aspira a ampliar l'escolarització en centres ordinaris fins al 85%, especialment a l'educació secundària, en què hi ha una escolarització més alta en centres d'educació especial: actualment, l'escolarització en centres ordinaris a

3. Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Barcelona és del 85% a educació infantil, del 81% a primària, del 58% a l'ESO i del 46% a educació postobligatòria 16-18 anys.

PROPOSEM:

- Millorar la detecció de l'alumnat NESE A amb una intervenció precoç coordinada amb els EAP, les escoles bressol, els serveis pediàtrics, serveis socials, CDIAP i EIPI, perquè tots els infants arribin a P3 diagnosticats i, si escau, en seguiment.
- Incrementar fins al 85% l'escolarització de l'alumnat amb NESE A en centres ordinaris inclosius tant a infantil, com a primària i, especialment, a ESO i etapa 16- 18 anys.
- Garantir els recursos de suport adequat per a tots els infants amb NESE A, tant per als que estiguin escolaritzats en centres ordinaris inclosius (infermeria, mobilitat, professionals especialistes, etc.) com per als que estiguin en centres d'educació especial, de qualitat i amb garanties.
- Assegurar el desplegament a Barcelona de tots els suports, recursos i mesures previstos en el decret d'educació inclusiva aprovat per la Generalitat l'any 2017.
- Repensar les Aules d'Acollida perquè puguin donar un suport real a l'alumnat que s'incorpora al nostre sistema educatiu, dotant-les del material, recursos i dimensions adequades.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

52) Garantir els recursos d'acompanyament a l'escolarització inclusiva per a l'alumnat NESE A durant tota la jornada lectiva, en el marc del disseny universal per a l'aprenentatge (DUA), amb els recursos i l'assessorament necessaris per a una atenció integral, així com la formació docent als centres ordinaris per, entre d'altres, reforçar la prevenció i l'atenció en casos d'assetjament.

53) Desplegar amb inversió suficient el Decret d'educació inclusiva i planificar els recursos de suport necessaris per a alumnat amb NESE A amb criteris d'equitat i d'anticipació de l'oferta de places, amb la corresponent avaluació i millora basada en evidències.

54) “Reconvertir de forma progressiva la gran part dels Centres d'Educació Especial en centres de recursos per a l'educació inclusiva, de manera que es garanteixin el suport i els recursos tant per als equips com per a les famílies dels infants que necessiten ser escolaritzats en CEE de forma total o parcial.”

55) Proveir espais de socialització a l'alumnat amb NESE A fora de l'àmbit lectiu, així com en el lleure educatiu, en què es puguin fer agrupacions entre iguals, amb la participació de les xarxes de famílies usuàries de l'educació especial.

4. Trajectòries educatives post 16: batxillerat, cicles formatius i segones oportunitats

L'oferta de formació post 16 anys (o postobligatòria) es divideix en dues etapes principals: l'etapa de continuïtat (16-18 anys) i l'etapa posterior (més de 18 anys). L'oferta de l'etapa 16-18 inclou el batxillerat (ordinari, artístic o esportiu); els cicles formatius de grau mitjà (CFGM); els programes de formació i inserció (PFI), per a l'alumnat que no ha obtingut el graduat, i els itineraris formatius específics (IFE), per a l'alumnat amb necessitats educatives especials vinculades a discapacitats o trastorns, així com la preparació per superar la prova d'accés a graus mitjans, que ofereixen els centres de formació d'adults (CFA). L'etapa post 18 és d'estudis superiors, és a dir, els cicles formatius de grau superior (CFGS) i també els estudis a la universitat.

En paral·lel a l'oferta reglada existeixen altres serveis socioeducatius i ocupacionals anomenats **de segones** o noves oportunitats, que s'adrecen a joves en situació de vulnerabilitat social que han interromput el seu itinerari acadèmic prematurament, amb l'objectiu que puguin tornar a estudiar o inserir-se al món laboral. Els principals operadors són entitats socials, l'Ajuntament de Barcelona (amb l'Escola Municipal de Segones Oportunitats i les Cases d'Oficis), i el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), amb el programa de Noves Oportunitats.

Els reptes de l'educació postobligatòria professionalitzadora ocupen un lloc preeminent a l'agenda educativa 2030: el principal repte consisteix a reduir un abandonament educatiu prematur inacceptablement alt i tendir a la universalització de l'educació entre els 16 i 18 anys, amb una atenció especial a l'alumnat en situació de vulnerabilitat socioeconòmica. En aquest sentit, cal seguir augmentant l'alumnat de continuïtat que es matricula a CFGM, que l'últim curs 2021- 2022 ha estat de 2.150 alumnes i ha suposat un increment del 31% respecte al curs 2020-2021.

Amb aquesta finalitat és necessari superar el dèficit històric de places de formació professional i configurar una oferta rellevant, suficient i de qualitat, adequada a les demandes tant dels i les joves com del mercat laboral, que doti els joves de les competències necessàries per a un itinerari formatiu i laboral d'èxit, amb una potent connexió amb l'empresa, amb diversos cursos d'accés i passarel·les que permetin reincorporacions i canvis d'estudis, i un enfocament metropolità del disseny de l'oferta adequat a l'escala de la demanda. Cal tenir en compte que dels 3.062 alumnes que han desistit de matricular-se en un CFGM el curs 2021- 2022, el 55% no s'ha matriculat en altres ensenyaments, però que, per contra, hi ha 595 places vacants entre centres públics i concertats.

Fites per al 2030

11. Reduir substancialment l'abandonament escolar prematur dels i les joves de la ciutat i millorar la plena continuïtat educativa, de manera que s'avanci pel que fa a la universalització de l'educació en l'etapa de 16 a 18 anys.

Més enllà de la taxa d'abandonament escolar prematur (el percentatge de joves de 18 a 24 anys que no estan estudiant ni han assolit almenys un títol d'educació secundària postobligatòria), la desafecció, el fracàs i l'abandonament educatiu té diverses expressions i moments, i és, juntament amb la segregació escolar, un problema estructural i persistent del sistema educatiu, tant de Catalunya com del conjunt de l'Estat.

L'abandonament es pot produir en diversos moments de la trajectòria educativa: pot estar motivat per no haver-se graduat a l'ESO, per la decisió de no iniciar estudis postobligatoris, o bé per abandonar-los (la qual cosa sol succeir especialment en el primer curs) i acabar no obtenint el títol. Així, a l'inici del curs 2020-2021:

- La taxa d'idoneïtat a 15 anys (el percentatge d'alumnat que era a 4t d'ESO, tal com li correspon per edat) era del 84% (cohòrt de nascuts el 2004). Per tant, al 16% de l'alumnat no li corresponia estar a 4t d'ESO per edat. La repetició està estretament vinculada al fracàs escolar i la seva acumulació és una de les característiques de l'AEP per desvinculació escolar.
- El 92% de l'alumnat de 4t d'ESO va assolir el títol de graduat. Per tant, el 8% ha abandonat els estudis abans d'acabar l'educació secundària obligatòria i obtenir el títol de GESO. La falta d'un mínim èxit escolar és un indicador important de risc d'exclusió i de marginalitat en els joves.
- El 76% dels alumnes de 16 anys s'havia matriculat al primer curs de batxillerat o CFGM (cohòrt de nascuts el 2004). Cal tenir en compte que el 24% no havia fet una matrícula de continuïtat un cop acabat els estudis obligatoris i que, en aquest sentit, les transicions educatives tenen una importància cabdal en la reproducció o disminució de les desigualtats educatives.
- El 84% dels alumnes que havien cursat primer de batxillerat el curs anterior havia passat a segon curs (cohòrt de nascuts el 2003). El 16% restant es poden haver reenganxat al sistema mitjançant un canvi de curs, per exemple, passant a la formació professional, però existeix el risc que abandonin l'educació postobligatòria i, per tant, cal facilitar el desenvolupament de trajectòries o itineraris personalitzats dels joves en transició mitjançant l'acompanyament especialitzat.
- En el mateix sentit, en el cas del CFGM, el 56% dels alumnes que havien cursat primer durant el curs anterior havia passat a segon curs (cohòrt de nascuts el 2003), una dada molt més preocupant, perquè suposa que el 44% no havien passat a segon curs i, per tant, cal incidir en un acompanyament suficient, una orientació de qualitat i un reforç per oferir itineraris personalitzats que s'adaptin als interessos de l'alumnat.
- El 57% dels alumnes havia acabat l'etapa dels estudis postobligatoris amb èxit als 18 anys, l'edat que li corresponia (cohòrt de nascuts el 2001). Per tant, el 43% no havien aconseguit un títol d'educació secundària postobligatòria, que avui es considera un requisit imprescindible per a qualsevol procés d'inclusió social i laboral.
- El 71% dels alumnes de 18 anys que havien iniciat primer de batxillerat a l'edat que li corresponia s'havia presentat i havia aprovat les PAU (cohòrt de nascuts el 2002) i, per tant, podia fer la transició educativa cap a l'educació universitària.

Finalment, pel que fa a l'indicador de la taxa d'abandonament escolar prematur, malgrat la tendència a la baixa dels darrers anys, a Catalunya se situa en el 17,4% (2020), molt per sobre de l'objectiu del 10% de la Unió Europea.

Les dades d'abandonament són substancialment pitjors quan es focalitza l'anàlisi en el subgrup d'alumnes que es troben en situació de vulnerabilitat socioeconòmica. Per a la cohort de nascuts l'any 2001, la taxa d'idoneïtat als 15 anys cau del 80% de la població general al 56%; el percentatge dels que inicien primer curs d'estudis postobligatoris a 16 anys cau del 72% al 39%; els que a 17 anys hi continuen cauen del 63% al 25%, i els que a 18 anys han completat els estudis postobligatoris amb èxit són un 19%, per un 57% del conjunt de l'alumnat. Això posa de manifest la rellevància del context familiar, i més concretament la vulnerabilitat socioeconòmica, així com la incorporació tardana, en els itineraris educatius.

Per aquest motiu, proposem que les mesures de prevenció de l'abandonament posin un focus especial en l'alumnat en situació de vulnerabilitat social i apuntin als diferents determinants d'una transició amb èxit a l'educació postobligatòria: l'èxit educatiu a l'ESO; una tria adequada dels estudis postobligatoris, la fidelització i la compleció dels estudis de postobligatòria, i la reincorporació d'aquells joves que han abandonat l'educació, en especial, dels que no han assolit l'ESO. Per poder desenvolupar-ho serà necessari acordar i planificar una estratègia, així com els terminis i recursos necessaris, de forma coordinada amb el Consorci d'Educació de Barcelona.

PROPOSEM:

- Incrementar la taxa d'idoneïtat a 16 anys (el percentatge d'alumnat que és a 4t d'ESO a l'edat que li correspon) al 90%.
- Augmentar el percentatge d'alumnes que s'han graduat a l'ESO en el curs anterior i que es matriculen a primer curs de formació postobligatòria al 90%.
- Incrementar la fidelització i promoció de primer a segon dels estudis postobligatoris fins al 90% a batxillerat i el 70% als CFGM.
- Incrementar el percentatge d'alumnes que acaben els estudis postobligatoris amb èxit a l'edat que els correspon al 75%.
- Augmentar el percentatge dels matriculats a primer de batxillerat que acaben presentant-se i aprovant les PAU al 80%.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

56) Desenvolupar una estratègia de ciutat per lluitar contra l'abandonament educatiu i per a la continuïtat formativa que inclogui tant els programes actuals en els centres escolars com els recursos de segones oportunitats més enllà del sistema educatiu.

57) Generar coneixement precís de la ciutat per dimensionar i comprendre, tant qualitativament com quantitativament, l'abast de les diferents formes d'abandonament educatiu a la ciutat (diagnòstic i traçabilitat) i actuar decididament sobre les diferents formes d'abandonament.

58) Promoure que la Generalitat faciliti i reforci l'accés a beques per cobrir el cost d'oportunitat d'estudiar en l'etapa 16-18 i ampliar les dotacions perquè arribin a l'alumnat que no compleix els requisits de les beques del Ministeri.

59) Promoure que la Generalitat reconegui i acrediti els serveis i programes de segones/noves oportunitats 16-20 anys oferts per diversos actors públics i socials amb cofinançament estable i una articulació i coordinació que en millori l'oferta i efectivitat, vinculant-los tant a equipaments juvenils com a futurs centres integrats d'FP públics o altres fórmules a consolidar i ampliar.

60) Promoure l'eliminació dels criteris de proximitat en l'oferta postobligatòria que encara els conserva, com el batxillerat, creant una oferta de ciutat suficient, per tal d'afavorir la mobilitat de centre i fer més equitatiu l'accés als estudis desitjats, independentment del barri de residència.

12. Disposar de places suficients per a tot l'alumnat que vulgui realitzar batxillerat oformació professional, amb una oferta metropolitana rellevant, flexible i adaptable als canvis de demanda dels estudiants i del mercat laboral.

Barcelona té una oferta pública de CFGM encara insuficient, malgrat el creixements dels darrers anys, de la mateixa manera que succeeix també en el conjunt de Catalunya. Aquest curs, 2021-2022, l'augment de la demanda en centres sostinguts amb fons públics a la ciutat pel que fa a grau mitjà ha augmentat un 27%, amb 2035 preinscripcions més en relació amb el curs passat. A 23 de setembre l'oferta era de 7.801 places per 10.268 alumnes sol·licitants amb opció d'obtenir una plaça. Per tant, és necessari que la planificació de places de la CFGM tingui en compte la demanda no atesa i seguir incrementant places significativament per donar resposta a la tendència creixent de demanda de formació professional.

Els valors agregats amaguen una certa disparitat tant per territoris com per tipus de cicles. Als CFGM hi ha quatre cicles (vídeo discjòquei i so; emergències sanitàries; cuina i gastronomia i confecció i moda) que superen les 2 demandes per plaça oferta, i que sembla que indiquen que la demanda dels joves de 16 anys es basa més en la motivació pels estudis que per la projecció de les oportunitats laborals. Als CFGS, diversos cicles tenen una demanda molt elevada (fins a 11 demandes per plaça), especialment en l'àmbit sanitari.

Això no obstant, cal destacar que el 42,3% dels alumnes matriculats en CFGM a la ciutat i el 20 dels de batxillerat el curs 2020-2021 eren residents d'altres municipis, la qual cosa indica que l'oferta singular i especialitzada de formació professional i batxillerats de la ciutat atrau població de tota l'àrea metropolitana, i que, per tant, el dèficit d'oferta i la planificació de noves places transcendeix les necessitats de la mateixa població barcelonina i requereixen una perspectiva metropolitana.

El curs 2020-2021, un 36,5% de l'alumnat de batxillerat estava matriculat en centres públics, un 26,1% en centres concertats i un 37,4% en centres privats sense concertar. Als CFGM i els PFI, un 44% de l'alumnat estava escolaritzat en centres públics, un 39% en concertats i un 17% en privats. En els cicles de grau superior, el pes del sector privat s'incrementa en 10 punts percentuals (44,7% en públics, 28,5% en concertats i 26,8 en privats sense concert).

PROPOSEM

- Augmentar “el conjunt de” l'oferta de places de batxillerat, cicles formatius de grau mitjà i PFI fins a cobrir el 100% de l'alumnat que vulgui cursar-lo.
- Millorar el procés de preinscripció, especialment en els cicles formatius de grau mitjà i els PFI, per reduir-ne les incerteses i facilitar l'elecció d'aquests estudis.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

61) Disposar d'un sistema de planificació de l'oferta que permeti combinar la prospectiva dels sectors productius emergents, la demanda per part de l'alumnat, la disponibilitat i optimització de recursos i la lògica metropolitana de planificació tenint en compte l'atracció de la ciutat en aquest àmbit “ i l'oferta actualment existent”.

62) Augmentar l'oferta de CFGM (més oferta, més grups i més places) per cobrir tot l'alumnat que vulgui cursar-lo (incloent-hi els que es reincorporen al sistema educatiu de cohorts

anteriors), i especialment dels cicles que motiven més demanda i que, per tant, tenen més potencial per allargar l'escolarització fins als 18 anys

63) Millorar l'oferta de CFGM en l'aspecte qualitatiu, a fi de donar una millor resposta a les noves demandes del mercat laboral.

64) Incorporar l'oferta de CFGM a tots els centres en què s'ofereix CFGS i singularitzar progressivament centres de referència en àmbits d'interès que incloguin tots els estudis postobligatoris (des de batxillerats especialitzats a PFI, CFGM i CFGS), en la línia ja oberta amb el model de l'Institut dels Esports o de l'Institut dels Aliments.

65) Potenciar l'oferta de cursos que permeten l'accés al sistema educatiu per a l'alumnat que l'ha deixat o que no s'ha graduat (PFI, cursos GESO i proves d'accés a CFGM en els CFA).

66) Diversificar l'oferta de batxillerats per adaptar-los a les diversitats d'interessos, continuïtats formatives i vocacions.

67) Apostar per la polivalència i potenciar ensenyaments híbrids (batxillerat amb unitats formatives de cicles formatius, batxillerat amb una segona llengua estrangera a l'EOI, potenciació de les competències toves, etc.), així com passarel·les i interaccions amb centres d'altres sectors professionals.

68) Elaborar un pla director d'equipaments d'ensenyaments postobligatoris com a principal instrument per a la planificació de l'oferta després de l'etapa obligatòria. El pla ha de determinar els sectors professionals o àmbits vocacionals existents i emergents, així com les característiques arquitectòniques i tècniques d'aquests equipaments perquè esdevinguin veritables referents en el seu sector professional, àmbit empresarial i econòmic.

13. Garantir l'accés de tot l'alumnat als estudis postobligatoris que li siguin més adequats, per tal d'assegurar-ne la fidelització als estudis triats i l'èxit escolar

La permanència i eventualment la graduació dels ensenyaments postobligatoris està condicionada a una tria d'èxit, per a la qual cosa és clau un procés d'elecció dels estudis adequat, raonat i motivador per a cada alumne.

Al conjunt del sistema educatiu i a la ciutat, hi ha encara una clara preferència en l'etapa postobligatòria pel batxillerat, malgrat la varietat d'oferta. El curs 2020-2021, el batxillerat concentra el 55% dels alumnes de primer curs de postobligatòria, però si comptem només l'alumnat que ha cursat el 4t d'ESO a Barcelona, és l'opció del 89%. Això s'explica perquè encara ara és concebuda socialment com la via d'èxit, perquè es tracta d'una via amb un màxim de tres modalitats que no implica la tria d'un sector professional definit als 16 anys, i perquè s'imparteix principalment en els centres en què l'alumnat estudia l'ESO i, per tant, no requereix canviar de centre ni un procés de preinscripció actiu. Els CFGM, per contra, impliquen triar entre nombroses famílies professionals, l'alumnat hi sol requerir un canvi de centre i, quan hi ha més demanda que oferta, cal competir per les places — amb un abast territorial de tot Catalunya — en un procés que endreça les preinscripcions per nota.

Proposem, en la línia ja encetada pel Pla d'acompanyament a l'alumnat de 4t d'ESO cap als ensenyaments postobligatoris, garantir que els centres d'educació secundària obligatòria i postobligatòria disposin de plans i accions d'orientació que permetin a tot l'alumnat, i especialment a aquells que provenen d'entorns més vulnerables, disposar dels coneixements, competències i eines per prendre les millors decisions al llarg de la seva formació i, especialment, en els moments de transició entre etapes educatives o en el trànsit de l'educació al món del treball.

PROPOSEM:

- Que tots els centres d'educació secundària obligatòria i postobligatòria "sostinguts amb fons públics"(batxillerat i CFGM) disposin de plans d'orientació i acompanyament a les transicions educatives de l'alumnat i es coordinin amb els serveis d'orientació que proporciona la ciutat.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

69) Desplegar plans d'acció tutorial a tots els centres d'educació secundària obligatòria i postobligatòria que facin de l'acompanyament als joves un element central de la tasca dels i les docents, i incrementar les hores assignades a la formació, preparació i implementació d'accions tutorials per al conjunt del professorat.

70) Incrementar la dotació de figures d'orientació a tots els centres educatius, especialment, en els centres de màxima complexitat, i habilitar espais de treball cooperatiu entre figures d'orientació (educadors, psicopedagogs, tècnics d'integració social) i professorat dels centres encaminat a avançar cap a la incorporació transversal de l'orientació en les pràctiques docents.

71) Desplegar plans locals d'acompanyament a l'escolaritat basats en els principis de corresponsabilitat i de treball en xarxa entre centre, família i entorn/comunitat que garanteixin una acció coherent i integrada al llarg de les transicions escolars i vitals dels i les joves; reforçar la coordinació entre etapes i dispositius socioeducatius del territori, i aconseguir que els joves abans d'acabar l'ESO, l'FP o el batxillerat, tinguin un pla individualitzat de transició que els ajudi en la presa de decisions sobre el seu futur.

72) Desplegar mesures per acompanyar "totes" les famílies en l'orientació educativa i professional dels seus fills i filles, incloent-hi accions específiques de vincle i acompanyament educatiu amb les famílies més vulnerables .

73) Activar estratègies de detecció primerenca de dificultats d'aprenentatge basades en el seguiment continuat dels i les joves que anticipin possibles trajectòries escolars de risc i garanteixin la millora de l'èxit escolar de tot l'alumnat.

5. Transformació educativa per a la qualitat equivalent dels projectes educatius

Barcelona és una ciutat amb una llarga tradició d'innovació educativa, des del noucentisme fins a la Segona República, fins al moviment de renovació pedagògica del darrer franquisme i la transició. Després de 40 anys d'escola democràtica amb importants esforços per a l'educació de qualitat a l'abast de tothom, el repte avui consisteix principalment en dos elements: el primer, fer extensiva la transformació educativa al conjunt de centres per tal d'avançar en l'equivalència de la qualitat dels projectes educatius dels centres perquè la qualitat esdevingui sistèmica. I el segon, fer la transformació en base a evidències en la millora dels aprenentatges i compartint coneixement de manera col·laborativa entre centres, un coneixement basat en la recerca i que reconeix les pràctiques i l'organització dels centres, la seva autonomia i diversitat.

En aquesta línia, l'Ajuntament de Barcelona i el Consorci d'Educació, en aliança amb diverses institucions i des del lideratge públic, han apostat per programes basats en l'intercanvi entre equips docents i l'aprenentatge entre iguals, assessorats i dinamitzats pels centres de recursos pedagògics, i amb la voluntat de fons que la transformació sigui sistèmica i equitativa, és a dir, que abasti tots els centres educatius de la ciutat, no només aquells en què el context afavoreix més la innovació. En aquest sentit, les transformacions realitzades i avaluades a través del Pla de barris amb la incorporació de perfils professionals socials i d'acompanyament emocional per passar del claustre docent a l'equip educatiu, així com els programes per impulsar projectes singulars amb eixos al voltant de les arts i les ciències són model de ciutat per intensificar la transformació educativa orientada a l'equitat i la igualtat d'oportunitats per reduir les desigualtats educatives.

Fites per al 2030

14. Assegurar que tot l'alumnat de Barcelona acaba l'educació primària i secundària obligatòria amb un nivell adequat de competències bàsiques i amb les capacitats necessàries per conviure, exercir la ciutadania i desenvolupar el seu projecte de vida.

Hi ha una estreta relació entre les condicions socioeconòmiques de l'entorn i les probabilitats d'èxit educatiu dels infants i joves. Per exemple, la taxa de no idoneïtat (percentatge de l'alumnat escolaritzat en cursos inferiors als quals correspondrien per edat) és superior en els barris amb rendes més baixes i entre els infants d'origen estranger, i l'assoliment de les competències bàsiques és clarament inferior entre l'alumnat repetidor, aquell alumnat escolaritzat en centres públics i en centres educatius d'alta complexitat.

Fent el seguiment de la cohort d'alumnat nascut l'any 2001 filtrat per l'alumnat en situació de vulnerabilitat (NESE B o C, Fons Social o Ajuts de menjador de 6 euros) la taxa d'idoneïtat als 15 anys era del 56% (24 punts menys que si en fem el seguiment sense filtrar); la continuïtat dels estudis més enllà dels 16 anys del 39% (34 punts menys) i la taxa de finalització de l'etapa postobligatòria de només el 19% (36 punts menys). Per tant, les dades mostren que les taxes d'AEP s'acumulen en l'alumnat més vulnerable.

PROPOSEM:

- Incrementar la taxa d'assoliment de les competències bàsiques per sobre del 95% en tots els àmbits avaluats, tant a sisè de primària com a quart d'ESO.
- Reduir a 10 punts percentuals la distància màxima entre la taxa d'assoliment de les competències bàsiques entre l'alumnat en situació de vulnerabilitat social i la resta d'alumnat en tots els àmbits avaluats, tant a sisè de primària com a quart d'ESO.
- Reduir per sota de 10 punts la diferència entre districtes en la taxa d'èxit escolar mesurat amb l'obtenció del graduat escolar a 4t d'ESO (fita recollida en l'Estratègia d'inclusió i reducció de les desigualtats socials de Barcelona 2017-2030)

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

74) Consolidar un finançament que assigni més recursos als centres educatius amb fons públics en funció de la composició social del seu alumnat (finançament per fórmula proporcional) vinculat a la seva situació de vulnerabilitat social i, per tant, amb un mecanisme dinàmic que s'actualitzi de forma permanent.

75) Dotar de recursos addicionals, tant els econòmics com, especialment, els de personal, els equips educatius i suports de gestió amb mirada territorial a les zones d'atenció preferent, incloent-hi suports de gestió per poder aprofitar millor tots els recursos compensatoris i de l'entorn.

76) Treballar perquè l'horari lectiu de l'alumnat de l'escola pública d'educació infantil i primària sigui el mateix que el de les escoles concertades i privades.

77) Estendre la integració de perfils professionals socioeducatius i psicoeducatius (educadors socials, tècnics d'integració social i de suport emocional) a tots els equips docents dels centres dels territoris d'atenció social prioritària amb caràcter estructural i de manera articulada amb la xarxa territorial de serveis a la infància per tal de garantir la cura integral dels infants i adolescents i la vinculació de totes les famílies amb el centre.

78) Assegurar l'aprenentatge competencial del català, reforçar el model consolidat i reconegut internacionalment d'immersió lingüística al sistema educatiu i promoure'l als àmbits de l'educació no formal.

79) Aportar recursos per a una escola veritablement plurilingüe que capaciti per a un món globalitzat, reforçant la competència en llengua anglesa i valorant les llengües d'origen en un marc d'educació intercultural.

80) Posar en marxa un pla contra la bretxa digital i el desenvolupament de l'e-learning efectiu que inclogui formació, maquinària i software, amb l'objectiu de millorar els recursos digitals disponibles en els centres educatius i a les llars més vulnerables, i reduir així la bretxa digital en l'accés a la tecnologia, les capacitats per utilitzar-la i la qualitat en el mateix ús.

81) Fomentar espais formatius adreçats a les famílies per facilitar que tinguin les competències digitals i lingüístiques que els permetran fer un millor acompanyament de l'escolarització dels seus fills i filles, clau en l'èxit educatiu.

82) Consolidar tant el Consell d'Innovació Pedagògica (CIP) com la Convocatòria Unificada de Programes Educatius (CUPE) com a canals per facilitar l'accés de tots els centres amb equitat i transparència a l'oferta diversa d'activitats i programes, en especial, aprenentatges vinculats a la ciutat

83) Consolidar, promoure i sistematitzar els processos d'innovació, millora de la qualitat docent i transformació educativa en el marc de xarxes d'aprenentatge entre iguals orientats a l'equitat, en què els mateixos centres i els serveis educatius exerceixin de catalitzadors de les propostes de millora pedagògica, comptant amb sistemes d'avaluació.

84) Promoure un lideratge educatiu enfocat a la millora pedagògica amb perspectiva d'inclusió i equitat dels projectes de centre, des de la formació i amb suports administratius per facilitar que els equips directius es dediquin prioritàriament a tasques pedagògiques i de desenvolupament del projecte educatiu de centre per a la comunitat educativa.

85) Promoure la millora i l'enfortiment de la formació inicial i continuada dels equips educatius, i actualitzar la mirada intercultural, socioeducativa, afectiva i en coeducació.

15. Incorporar a tots els centres educatius de la ciutat la pràctica artística i cultural, de forma central i connectada amb el nucli dels aprenentatges i dels projectes educatius.

La pràctica artística i cultural dels infants i adolescents és molt rellevant perquè els dota de recursos tals com la creativitat, el pensament crític i la capacitat d'innovació, adaptació i experimentació, que resulten tan rellevants al llarg de tota la vida i els apodera en la construcció de la pròpia identitat individual i col·lectiva.

La pràctica artística ha estat fins ara poc present en la formació reglada. A més de facilitar l'accés de tothom a activitats educatives complementàries o extraescolars de qualitat, és igualment important fer de l'escola un espai de creació. Proposem aconseguir que tots els alumnes de la ciutat participin, almenys, en un procés de creació artística al llarg del seu itinerari educatiu, i que els centres educatius esdevinguin generadors de coneixement, continguts, creació i producció cultural, més enllà de la seva funció tradicional de divulgadors i transmissors culturals .

PROPOSEM:

- Que tots els infants passin, com a mínim, per un procés de creació artística al llarg de la seva trajectòria educativa.
- Que tots els centres educatius de la ciutat realitzin algun dels programes educatius d'arts i cultura de la ciutat com a part del seu projecte educatiu
- Consolidar els programes de cultura i educació que impliquen entitats i centres educatius a tots els barris d'atenció social prioritària.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

86) Reconèixer i impulsar el desenvolupament de pedagogies d'educació cultural i artística múltiples i heterogènies, i contribuir significativament des de la cultura a la innovació educativa.

87) Desenvolupar programes com ara Creadors en Residència, Tot Dansa, Escena Pilot, Cinema en Curs o Espais C, que posen l'accent en els processos de creació i generació de noves propostes i discursos culturals generats en contextos educatius.

88) Fomentar que les Escoles Municipals de Música ofereixin un servei itinerant de l'activitat de sensibilització musical adreçada a la petita infància amb les seves famílies per tal d'arribar a més infants i cercant l'equilibri territorial, reforçant els territoris d'atenció social prioritària..

16. Promoure que tots els centres educatius tinguin vincles i projectes estables de col·laboració amb equipaments i entitats culturals, científiques i de recerca i innovació social.

Potenciar el centre educatiu com un generador de coneixement (i no sols com a receptor) facilita la participació dels infants en la vida cultural de la ciutat. L'estratègia per induir aquesta transformació demana connectar agents culturals i educatius, de manera que se supera la segmentació institucional i competencial.

Programes com ara "Ampliem espais educatius als barris" i el programa de connexions entre equipaments educatius i culturals per desenvolupar projectes conjuntament poden ser una forma de trencar aquesta separació entre tots dos àmbits.

PROPOSEM:

- Que tots els centres educatius de Barcelona de primària i secundària obligatòria i postobligatòria participin en algun programa o activitat compartida amb un equipament o entitat cultural, científica o de recerca.
- Que almenys el 30% dels centres educatius de Barcelona de primària i secundària obligatòria i postobligatòria participin en processos de cooperació sostinguts amb un equipament o entitat cultural, científica o de recerca.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

89) Fomentar que els agents i equipaments culturals de la ciutat es vinculin i col·laborin amb centres educatius per tal de reforçar la tasca de generació de continguts culturals de les escoles i la funció educadora dels agents i equipaments.

90) Desenvolupar una prova pilot en deu centres/zones diversos de la ciutat durant tres anys en la qual els centres educatius es converteixen efectivament en hubs/nodes que concentren l'activitat formativa i de coproducció de coneixement i cultura, en la línia dels "eixos singulars" de diferents instituts escola que s'han posat en marxa en els darrers anys.

91) Incentivar amb mesures concretes, a incrementar anualment, que cada centre educatiu de la ciutat (0-3, infantil-primària i secundària i postobligatòria) es coordini amb l'educació no formal de la zona i de la ciutat, així com amb entitats i ateneus, per esdevenir centres d'oferta formativa global integrada (formal i no formal) i espais de coproducció de coneixement i cultura.

92) Orientar la tasca del Consell d'Innovació Pedagògica (CIP) per tal de cercar noves fórmules de relació i acompanyament entre centres educatius i equipaments de la ciutat.

17. Garantir que l'educació secundària post 16 dota els i les joves de les competències necessàries per a un itinerari educatiu i una trajectòria laboral d'èxit.

Desenvolupar una oferta postobligatòria de qualitat implica garantir que el currículum, les metodologies i l'avaluació competencial estiguin plenament implementats en els centres d'educació secundària obligatòria i postobligatòria. Aquest procés, en tant que comporta canvis normatius, ha de ser liderat pel Departament d'Educació, i ha de comptar amb la implicació dels professionals de l'educació i amb els recursos econòmics, humans i temporals necessaris per a la seva aplicació.

PROPOSEM:

- Que tots els instituts públics de la ciutat, tant a l'educació secundària obligatòria com a la postobligatòria despleguin models curriculars i pedagògics basats en els principis del Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

93) Establir un procés de col·laboració i sinergia amb els diferents sectors professionals de la ciutat, especialment amb els sectors emergents. Comptar amb la resta d'actors (gremis, fundacions, sindicats, associacions empresarials, etc.) per avançar en una connexió més potent i real entre la formació i l'empresa, potenciant la formació de docents, la formació dual, i definint perfils professionals associats a titulacions.

94) Impulsar xarxes de centres de formació professional d'excel·lència, amb una cartera àmplia de serveis i una oferta formativa motivadora que faci visibles itineraris inspiradors i proporcioni sinergies amb les empreses o institucions del sector. Aquest plantejament ha de facilitar l'establiment de relacions tals com la formació del professorat, la formació ocupacional, les pràctiques i la formació dual.

95) Desplegar contextos d'aprenentatge que garanteixin la diversitat de metodologies i entorns d'aprenentatge per a tots els estudiants, tant a l'educació secundària obligatòria com a la postobligatòria, així com models curriculars competencials, transversals i organitzats per àmbits que garanteixin l'articulació entre teoria i pràctica, reflexió i experimentació, qualitat intel·lectual i rellevància, i que ofereixen a l'alumnat oportunitats d'excel·lir de forma reconeguda.

96) Garantir la permeabilitat efectiva entre l'ESO, el batxillerat i els CFGM tant pel que fa a passarel·les com a modalitats d'oferta i plantejaments curriculars modulars i articulats.

97) Garantir la permeabilitat d'aprenentatges i oportunitats educatives generades dins i fora de l'escola, i assegurar així que tots els estudiants puguin accedir a un conjunt ampli d'experiències educatives enriquides en el seu territori que els permetin generar trajectòries sòlides d'aprenentatge.

98) Promoure l'experimentació del gust i la identificació de vocacions en el ensenyaments obligatoris i postobligatoris, treballant des de la perspectiva de gènere, amb actuacions que comencin des de la infància.

6. Aprenentatges al llarg de la vida més enllà dels 18 anys

La UNESCO categoritza l'àmbit dels aprenentatges i l'educació de persones adultes en tres àrees: a) alfabetització i competències bàsiques, b) formació professional contínua, i c) educació cultural i ciutadania activa.

Des d'aquest marc, a Barcelona, en primer lloc, pel que fa a l'alfabetització i les competències bàsiques, trobem que un 5,8%, 15.000 dels 259.000 adults amb estudis primaris o sense estudis residents a la ciutat estan matriculats en centres de formació d'adults, i tan sols un 44% els supera i acredita (dades CEB del curs 2019-2020). L'oferta de formació més enllà dels 18 anys se situa en un paradigma escolar de caràcter compensatori, i en els darrers anys s'ha incrementat la inscripció de població estrangera i, especialment, dels joves.

La polarització de les edats amb alumnes amb expectatives, necessitats i trajectòries molt diferenciades dificulta actualment la clarificació del propòsit dels centres de formació d'adults. D'altra banda, pel que fa a les entitats socials, hi ha força dispersió d'accions, generalment molt vinculades amb la immigració i la interculturalitat, que treballen amb una orientació més comunitària.

En segon lloc, pel que fa a la formació professional contínua, la situació actual a Barcelona és la següent:

- El 2018, Barcelona Activa va formar 15.733 persones, va millorar el perfil ocupacional de 25.000 persones i va assessorar 2.371 emprenedors.
- El programa Labora, de l'Ajuntament de Barcelona, va atendre 6.013 persones el 2019, de col·lectius en situació de vulnerabilitat.
- Els adults de més de 25 anys matriculats en centres de formació reglada a Barcelona el curs 2020-2021 van ser 4.336, un 78% en cicles formatius de grau superior.
- Tan sols 418 adults sense títol van acreditar la seva experiència laboral.
- El 2020, 26.000 persones van seguir cursos de formació digital al Cibernàrium.

En tercer lloc, en relació amb l'educació cultural i ciutadania activa, la situació a la ciutat és la següent:

- Barcelona disposa d'una xarxa de 52 centres cívics amb 280.000 participants en cursos i tallers el 2019 (el 85% és més gran de 30 anys).
- La ciutat té 40 biblioteques municipals amb un milió de persones amb carnet i 20.000 participants en clubs de lectura cada any.
- A Barcelona hi ha 215 centres privats de formació no reglada i iniciatives obertes, com la Universitat de l'Experiència (UB).
- Hi ha una xarxa de 6 escoles oficials d'idiomes (EOI), gestionades pel CEB, amb 11.631 adults matriculats.

Fites per al 2030

18. Garantir que l'aprenentatge i l'educació d'adults sigui una oportunitat oberta a tota la ciutadania, i eliminar les desigualtats d'accés que limiten una participació formativa més plena i inclusiva.

A Catalunya, la taxa de població activa que en les darreres quatre setmanes ha realitzat activitats formatives no reglades va arribar a un màxim del 10,2% l'any 2013, i ha baixat fins al 6,9% el 2020. Entre les persones que n'havien realitzat el 2020, el 79% havia cursat formacions relacionades amb l'ocupació actual o futura, i el 21% restant, aprenentatges i formacions per interès personal, cultural i cívic (IDESCAT, a partir de dades de l'Enquesta de població activa, 2020).

A la Unió Europea, la mitjana de participació en activitats formatives els dotze mesos previs era del 41,4% el 2016, lleugerament superior al 39,1% a Espanya, mentre que la taxa europea més alta va ser del 61,5%, als Països Baixos.

Alhora, persisteix una clara bretxa d'estratificació d'oportunitats segons els nivells acadèmics de titulació: en la mitjana europea, el percentatge d'adults amb titulació superior que havien realitzat activitats formatives era 3,6 cops superior a la dels que tenien nivells educatius bàsics, mentre que a Espanya, la bretxa era més moderada, de 2,6 cops d'avantatge.

Proposem augmentar la participació dels adults en les activitats formatives no reglades al llarg de la vida i ampliar la formació cultural, diversificant l'oferta i estimulant la demanda, i alhora revertir l'efecte Mateu, adoptant com a prioritat l'equitat i la inclusió dels que estan en situació de més vulnerabilitat .

PROPOSEM:

- Situar la taxa de participació en activitats formatives al llarg dels darrers dotze mesos en un 50% per a les persones adultes entre 25 i 64 anys, amb equitat.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

99) Desenvolupar la dimensió comunitària de la formació bàsica adreçada a les persones més desconnectades del sistema (el "no públic"), articulant un bon treball en xarxa amb els centre de formació d'adults, les entitats i les associacions veïnals, per tal d'arribar a les persones que tenen un nivell formatiu bàsic i connectar-les amb els diferents recursos.

100) Endreçar l'oferta disponible per tal de programar i oferir un servei públic consorciat d'aprenentatge obert i ciutadà com a nou marc curricular per a adults, a l'estil de les universitats populars a Espanya, les Volkshochschule (VHS) d'Alemanya o els community colleges dels Estats Units. Aquesta oferta s'hauria d'organitzar amb un esquema modular i flexible de continguts, amb format multinivell i per crèdits que donin lloc a una acreditació oficial de nou tipus. Aquest esquema curricular podria incorporar, entre altres, el següent:

- Iniciatives innovadores en aprenentatges, competències per a la vida i relacions intergeneracionals i interculturals en tots els barris.
- Mòduls d'ensenyaments universitaris en ciències i humanitats, adaptats per a adults i gent gran en centres cívics i biblioteques municipals.
- Experiències educadores en sostenibilitat, economia circular, arts, memòria històrica, educació per a la salut, ciència pública i ciutadania global.

- Promoció de cercles d'estudi i lectura, de xarxes d'intercanvi de sabers i de voluntariat formatiu.
- Promoció de les associacions de famílies d'alumnes (AFA) com a espais d'aprenentatge compartit i d'enfortiment de les habilitats per acompanyar l'escolarització dels fills i filles.
- Desplegaments d'ensenyaments artístics per a persones adultes en totes les escoles municipals, així com potenciar programes en centres de formació artística.
- Foment, de forma conjunta amb el teixit existent de la ciutat, de les pràctiques artístiques col·lectives com cant coral, teatre, etc.
- Foment del voluntariat formatiu en centres del tercer sector.

101) Ampliar les actuacions de capacitació digital (des de Barcelona Activa amb l'Institut Municipal de l'Habitatge i altres àmbits) per tal d'arribar als grups com la gent gran, i perfils en situació de més vulnerabilitat.

102) Avaluar les desigualtats d'accés a la formació al llarg de la vida i la pertinència de l'oferta envers els no participants en aprenentatge i educació d'adults a la ciutat, per tal de redefinir l'oferta i seguir una estratègia d'equitat i inclusió.

103) Promoure l'envelliment actiu a través de l'educació i la formació cultural, amb un èmfasi especial en els col·lectius més vulnerables, amb l'objectiu que puguin aprofitar al màxim les oportunitats al seu abast d'acord amb les seves necessitats, capacitats i aspiracions.

104) Impulsar des de la ciutat el reconeixement pedagògic i de trajectòries professionals per facilitar la plena ocupació i les oportunitats d'aprenentatge al llarg de la vida. Treballar per fer promoció activa del reconeixement i l'homologació dels títols estrangers per tal de reconèixer la formació i l'experiència de les persones estrangeres i facilitar-ne la participació formativa en condicions d'equitat i igualtat, així com la inserció laboral, promovent un acompanyament individualitzat per detectar les oportunitats de creixement professional.

105) Promocionar els processos d'acolliment de les persones foranes en llengua catalana, la vehicular del món educatiu.

19. Garantir la capacitació cultural bàsica i digital de la població activa de la ciutat, de manera que s'empoderin els grups en situació de vulnerabilitat i se'n millori l'autonomia vital, la ciutadania activa i l'ocupabilitat.

Actualment, el nivell 2 de lectoescriptura i matemàtica bàsica l'assoleixen el 71% i el 65% de les dones (amb dades de PIAAC-Espanya). A Catalunya, el percentatge d'adults amb competència digital bàsica arriba al 78%. No existeixen actualment estimacions per a la ciutat de Barcelona.

El segon repte per a la formació al llarg de la vida, a més d'augmentar l'oferta i la participació, és aconseguir millorar les competències funcionals i per a la ciutadania activa, especialment dels ciutadans en situació de vulnerabilitat.

PROPOSEM:

- Situar la taxa de competència funcional en lectoescriptura i matemàtica bàsica en el nivell 2 de l'escala PIAAC i la taxa de competència digital bàsica en el 85% per als adults entre 25 i 64 anys.
- Millorar l'aprenentatge de la llengua anglesa com a eina per a la millora d'oportunitats
- Donar impuls des de la ciutat al reconeixement pedagògic i de trajectòries professionals per afavorir la nova ocupació i les oportunitats d'aprenentatge al llarg de la vida.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

106) Repensar el model actual de centres de formació d'adults, revisant el propòsit, la planificació de l'oferta, el model pedagògic i la composició dels equips docents obrint-los a nous perfils socioeducatius i de dinamització sociocultural i intercultural, per tal d'ajustar-los als nous objectius. Això pot incloure replicar els models de les entitats del territori que treballen des de la proximitat per arribar al "no públic" i repensar la formació del professorat de persones adultes.

107) Identificar i oferir diversos circuits d'aprenentatge dirigits als perfils en situació de més vulnerabilitat d'adults i beneficiaris de la renda garantida de ciutadania - ingrés mínim vital com a eina d'integració, empoderament i reforç de l'alfabetització i les competències bàsiques.

108) Acordar amb el SOC, Departament d'Educació, Departament de Benestar i les entitats del tercer sector, el reconeixement d'un esquema coherent i comú de competències bàsiques per a la inserció laboral i la recerca de feina (nivell 1).

109) Multiplicar l'accés dels adults en situació de vulnerabilitat al certificat ACTIC de nivell 1 en competències bàsiques digitals.

110) Impulsar programes d'acollida, l'alfabetització i la formació bàsica d'adults i famílies novingudes perquè coneguin la ciutat, els serveis públics i el teixit associatiu.

111) Promoure l'acompanyament en la criança de famílies en situació de vulnerabilitat, parentalitat positiva i acompanyament a l'escolaritat dels seus fills i filles, en especial, pel que fa a competències digitals.

112) Promoure la formació del professorat en l'àmbit digital a fi d'augmentar el nombre de professorat que té una competència digital docent.

113) Promoure l'aprenentatge de la llengua anglesa com a eina per a la millora d'oportunitats educatives i professionals.

20. Transformar Barcelona en una ciutat d'aprenentatge, inclusiva, equitativa i sostenible amb un ecosistema diversificat i reconegut d'aprenentatge al llarg de la vida.

Els exemples inspiradors de ciutats de l'aprenentatge compleixen tres condicions: formen part de projectes globals de transformació urbana des d'un colideratge d'àmplies aliances i xarxes d'agents i teixit associatiu; revitalitzen la vida cultural i comunitària multiplicant les experiències d'aprenentatge, participació i innovació social i cívica en tant que ciutats-ateneus; i promouen l'aprenentatge en arts, digitalització, ciència, sostenibilitat ambiental, ciutadania global i cultura democràtica i inclusiva.

PROPOSEM:

- Desenvolupar i consolidar un "model Barcelona" en l'aprenentatge al llarg i l'ample de la vida com a part de l'estratègia global de ciutat.
- Treballar, de manera coordinada amb la resta d'agents implicats, per reduir la taxa de població de fins a 29 anys no ocupada, que no cursa estudis ni té formació al 10% des de l'actual 15% (ciutadans espanyols) i al 15% des de l'actual 35% (ciutadans estrangers).

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

114) Potenciar la demanda i participació dels adults en l'acreditació de competències professionals per tal de completar titulacions d'FP des de l'experiència laboral i vetllar perquè els nous centres integrats de formació professional que desplegarà la nova Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya (FPCAT), en què s'integren l'FP inicial (Departament d'Educació), l'FP ocupacional i l'FP continuada (Departament de Treball) incloguin en la seva cartera de serveis els previstos en l'àmbit "b" de la classificació de la UNESCO.

115) Oferir un servei local d'orientació, formació i desenvolupament professional a tota la ciutadania com a part del seu dret a la qualificació al llarg de la vida, que disposi d'una oficina d'accés als ensenyaments no universitaris (amb antenes de proximitat en el territori, prioritzant les persones més vulnerables), en què les persones de diferents franges d'edat puguin rebre assessorament sobre les ofertes formatives que més s'ajusten a les seves expectatives i capacitats.

116) Promoure una targeta ciutadana d'aprenentatge (ex. prova pilot de La Troca) que reculli titulacions, formacions i experiències al llarg de la trajectòria laboral, interoperable amb la Seguretat Social. Aquest registre individual de formacions al llarg de la vida ajudarà a identificar el "no públic".

117) Integrar la formació per a l'ocupabilitat i l'emprenedoria de Barcelona Activa al nou esquema Aprenentatge Obert i Ciutadà, als nous Circuits d'Aprenentatge i a la xarxa d'educació al llarg de la vida de la ciutat.

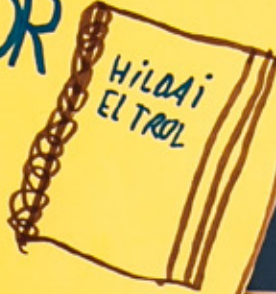
118) Incorporar la dimensió de l'educació d'adults en els objectius i actuacions dels Barris Educadors (dins del marc de ciutat educadora) amb espais de governança que articulin xarxes de reciprocitat, contacte social i noves oportunitats d'aprenentatge per als adults, amb ofertes diversificades, assequibles i flexibles (cursos en línia i presencials, rutes i visites, grups de lectura, experiències, aprenentatge servei, cercles d'estudi, etc.).

119) Incardinar la xarxa d'educació al llarg de la vida de Barcelona com a eix transversal de les polítiques de ciutat, formant part de les estratègies locals en promoció econòmica, art i cultura, benestar social, salut pública, esports, dinamització comunitària i vida associativa. Incorporar-hi la participació crítica i propositiva dels veïns des dels programes ja existents i nous programes de participació, escolta activa i innovació social per assentar una cultura del debat i una democràcia deliberativa.

120) Organitzar periòdicament un Festival de l'Aprenentatge per reconèixer i visibilitzar l'esforç i les activitats que la ciutat fa en matèria d'educació permanent i al llarg de la vida, generant un clima social i cívic favorable a l'aprenentatge i la participació social i comunitària.

121) Adherir-se a la Declaració de Beijing sobre ciutats de l'aprenentatge (2015) i a la Xarxa Mundial de Ciutats de l'Aprenentatge de la UNESCO amb l'objectiu de ser premiada l'any 2025.

LA BIBLOTECA
ÉS LO MILLOR

7. Oportunitats educatives i culturals més enllà de l'escola

Eixamplar el dret a l'educació més enllà de l'escolarització i del temps escolar per aconseguir més equitat i aprenentatges al llarg i ample de la vida amb el potencial i les complicitats de múltiples agents de la ciutat és un compromís assumit des de fa més de trenta anys per Barcelona, que el 1990 va impulsar la Carta de ciutat educadora.

Les diferents activitats amb valor educatiu en el temps lliure, no lectiu, ja sigui de tardes, caps de setmana o vacances, tant de caràcter cultural, esportiu o de suport educatiu, són rellevants des del punt de vista educatiu perquè generen beneficis competencials, socials i personals per als infants i adolescents. Aquestes oportunitats, quan són de qualitat, milloren els resultats acadèmics, doten de més predisposició a l'aprenentatge i incrementen les expectatives educatives. A més, fomenten la creativitat, el pensament crític, la cooperació i la capacitat d'innovació i experimentació, que resulten clau tant per a l'exercici dels drets de ciutadania com per al seu futur desenvolupament personal i professional en un món que canvia ràpidament.

Això no obstant, les oportunitats d'infants i joves per anar omplint la seva motxilla d'aprenentatges diversos més enllà de l'escola són molt desiguals. Així, un de cada quatre infants i adolescents de la ciutat no fa cap esport o activitat física extraescolar, mentre que un de cada dos no fa cap activitat extraescolar no esportiva, com ara teatre, música, idiomes o classes de reforç entre altres. Igualment, el 20% de les persones de menys de 16 anys de classe treballadora no practica activitats culturals i de lleure de manera regular (inclosa la pràctica d'un instrument musical), respecte a l'escàs 4% dels infants de l'estrat social més alt.

Al costat de la desigualtat social i territorial també es produeixen altres mancances: en especial, la manca d'un rol estructural de les arts i la cultura en la major part de les propostes de renovació pedagògica, més enllà de promoure activitats i programes educatius puntuals, així com el desequilibri d'oferta entre llenguatges artístics i el fet que aquesta oferta no abasta de la mateixa manera totes les edats.

En aquest escenari, els reptes plantejats consisteixen a ampliar una oferta d'activitats extraescolar de caràcter artístic i científic; la consolidació de la programació d'activitats formatives a centres culturals de proximitat, com ara biblioteques i centres cívics; potenciar la lectura com a manifestació artística vinculada a les biblioteques o al teatre; promoure la xarxa de cultura popular i tradicional i les arts de carrer; facilitar manifestacions artístiques que tinguin a veure amb la tecnologia; i l'ampliació del nombre de centres i els programes formatius de les Escoles Municipals de Música i Arts de la ciutat com a equipaments de referència per a l'educació, la pràctica i la creació artística, sobretot musical.

Cal tenir en compte que les propostes i línies d'actuació previstes en l'acord en matèria de cultura són complementàries a les mesures i accions establertes en el Pla de drets culturals de Barcelona, promogut per l'ICUB i el Govern municipal per tal d'implementar noves polítiques públiques de reconeixement i d'ampliació dels drets culturals a Barcelona. Així, el vincle entre cultura i educació s'entén com un espai estratègic de projecció i de futur, al mateix temps que reforça la vida democràtica de la ciutat. En concret, el punt 4 fa referència al fet d'avançar pel que fa al dret a les pràctiques culturals i a l'educació artística

al llarg de la vida de la ciutadania a través del desenvolupament d'una política pública transversal entre els dos àmbits.

Fites per al 2030

21. Garantir l'accés amb equitat a tardes educatives amb activitats extraescolars diverses, accessibles i de qualitat per a tots els infants i joves ampliant el dret a l'educació.

Les desigualtats en l'accés a les oportunitats educatives i culturals en el temps no escolar i l'àmbit no formal superen fins i tot les escolars. Un infant de 12 anys pot arribar a disposar de 6.000 hores d'oportunitats educatives (lectura a casa, extraescolars, colònies i viatges, etc.) més que un altre en funció de la família, la comunitat i l'oferta d'extraescolars de les que disposi (dades d'Expanded Schools, aliança Educació 360°)

A Barcelona, l'oferta d'extraescolars és molt important i rellevant des del punt de vista educatiu. És dispersa i variada i també desigual quant a la seva distribució territorial, preu i tipus d'infants i joves que acull en termes de classe, gènere i orígens. A tall d'exemple, els instituts de Nou Barris disposen d'una oferta tres vegades més baixa que els de Gràcia (4,4 i 14 activitats extraescolars de mitjana, respectivament). En aquesta línia de lluita contra les desigualtats, l'Ajuntament promou, a través del Pla de barris i del Consorci d'Educació, diversos programes escolars (Èxit —d'acompanyament educatiu—, Speak Up, Tàngram, Caixa d'Eines, etc.) i també beques per a la pràctica esportiva per facilitar l'accés a activitats de tardes amb alt valor educatiu per als infants i joves.

El repte de millorar l'accés amb equitat de les tardes educatives és gran, i per avançar és necessari anar més enllà de les propostes "compensatòries", diversificar l'oferta de tardes incorporant-hi les arts, la ciència i la tecnologia, articular-la per posar-la a l'abast i assegurar-ne un accés assequible per tal que sigui, efectivament, equitativa, de qualitat, ben distribuïda territorialment i inclusiva.

Igualment, proposem combinar criteris comuns de ciutat amb la capacitat d'adaptació a cada entorn i territori per fer front a la diversitat. En els barris amb més manca de propostes a l'entorn caldrà actuar com a viver de noves propostes d'educació i cultura per tal que, progressivament, hi arrelhi una dimensió comunitària. També serà necessari promoure activitats educatives i culturals més enllà dels barris, en especial, per als i les joves, posant l'oferta de la ciutat en xarxa a l'abast de tothom, de manera que les limitacions de l'oferta territorial no suposin un greuge per als veïns i les veïnes de determinats barris.

PROPOSEM:

- Que l'oferta d'activitats extraescolars compti amb informació sistematitzada i a l'abast per a les famílies, que sigui diversa i de qualitat homologada i sigui accessible per a infants i joves amb beques i corresponsabilitat de les entitats, de la mateixa manera que l'Ajuntament fa a l'estiu amb la campanya de vacances d'estiu.
- Que tot l'alumnat en situació de vulnerabilitat social de la ciutat participi, com a mínim, en dues activitats educatives de tarda diverses, de qualitat i assequibles, i que formi part de la personalització dels seus aprenentatges.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

122) Ordenar l'oferta extraescolar sobre la base del "barri educador", amb una oferta no de centre, sinó de territori, fomentant la cooperació entre centres educatius d'una zona amb tota l'oferta més enllà de l'escola. Per tal de facilitar la complexa governança, caldrà dur a

terme una primera fase de mapeig detallat a nivell de districte i de ciutat de les necessitats, els actors i les propostes; així com desenvolupar un sistema d'homologació i un sistema d'ajuts vinculats a l'homologació.

123) Dissenyar un sistema d'ajuts per tal de facilitar l'accés al conjunt de les activitats educatives de caràcter artístic i científic per als infants en situació de vulnerabilitat social.

124) Identificar i promoure aquelles activitats de tarda, cap de setmana i vacances que més valor aporten per a cada territori i la seva realitat socioeconòmica, estimulant la participació de les AFA/ famílies i confiant en la capacitat creativa a l'hora de generar oferta que té el teixit social i comunitari.

125) Dissenyar i implementar un programa municipal d'educació i pràctica artística posant l'èmfasi i la prioritat en els territoris amb més mancances i dificultats per oferir ensenyança artística.

126) Ampliar el nombre d'escoles municipals de música i arts, en les quals la música, el teatre o la dansa es vinculen, directament, com a eina expressiva. Aquesta línia queda emmarcada dins el Pla de drets culturals de Barcelona per tal d'assegurar el dret cultural i el dret a l'educació en els entorns educadors no formals i informals.

127) Facilitar l'educació comunitària de base associativa, promovent els caus i els esplais, i el dret al lleure i al joc a l'espai públic (als parcs, les places, als interiors d'illa).

128) Desenvolupar la funció prescriptora de l'escola i l'institut d'activitats educatives més enllà de l'escola (ex. pla de barris) a través de les tutories i dels equips educatius dels centres.

22. Promoure oportunitats educatives en el temps de lleure dels caps de setmana i els estius, diverses, accessibles i de qualitat per a tots els infants i joves i amb equitat.

La ciutat té una llarga tradició en promoure i afavorir l'accés a les activitats educatives no lectives de caps de setmana i vacances comptant amb entitats socials de diversos àmbits i naturalesa i fomentant l'educació en el lleure de base associativa i comunitària amb el suport a caus i esplais i amb el programa Baobab, entre altres.

El seu abast és molt dispar segons el tipus d'activitat i el districte: un 9% dels infants i adolescents participa en associacions de lleure educatiu durant el curs, un 54% en activitats de la campanya de vacances d'estiu i un 70% en activitats de lleure esportiu setmanalment, segons l'informe d'oportunitats educatives 2018-2019 (Ajuntament de Barcelona, IIAB-IERMB). La taxa de participació en la campanya de vacances d'estiu es mou entre el 25,3% de Sarrià - Sant Gervasi i el 84,6% de Sant Martí, mentre que la participació en associacions de lleure educatiu va del 3,1% de Nou Barris al 13,8% de Gràcia.

PROPOSEM

- Que el 75% de l'alumnat en situació de vulnerabilitat social de la ciutat (NESE B) participi, almenys, en una activitat quinzenal de la campanya de vacances d'estiu
- Que la participació d'infants i adolescents en associacions de lleure educatiu creixi del 9% al 15% al conjunt de la ciutat amb un mínim del 7% en tots els districtes de la ciutat amb suports a la creació i activitat de caus i esplais

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

129) Fomentar la creació d'entitats de lleure educatiu de base comunitària (caus i esplais) als barris en què són menys presents

130) Estimular i acompanyar la demanda d'activitats de la campanya de vacances d'estiu entre els infants i adolescents identificats com a vulnerables pel sistema educatiu en col·laboració amb els serveis socials municipals, perquè tinguin accés durant tot l'estiu a un mínim d'activitats tant al juliol com a l'agost.

23. Promoure que els programes emmarcats en la ciutat educadora connectin espais, temps i actors en cada un dels barris.

El nou Informe de la UNESCO "Futurs de l'educació" planteja el lema "Una educació renovada per un futur en comú", i recull la premissa que les diferents educacions no poden estar parcel·lades i compartimentades. La concepció impulsada per Barcelona fa més de trenta anys de Ciutat Educadora i del "tot educa", o més recentment el marc de l'educació 360°, ja forma part dels discursos en educació local, tot i que aquesta concepció integral de totes les educacions (aprendre a la ciutat, de la ciutat i la ciutat) té encara més potencial per concretar-se i articular-se, en especial, a escala de barri, com a territori on connectar oportunitats educatives perquè, efectivament, estiguin a l'abast de tothom. El repte clau és com estructurar els territoris i els barris com a espais educadors comunitaris que articulin totes les educacions:

- Articular la idea del "tot educa" i de la "ciutat educadora" en "barris educadors" amb un fort vincle amb la comunitat i el territori.
- Concebre les escoles i instituts com a autèntiques comunitats d'aprenentatge democràtiques, on tots els actors (l'alumnat, els docents, les famílies i l'entorn) i totes les educacions (formal, no formal i informal) tenen veu i comparteixen projecte.
- Incrementar els vincles entre universitats i ciutat, deixant de ser universitats "ubicades" a Barcelona per ser "universitats de Barcelona".
- Potenciar la dimensió TIC i els nous referents socials i educatius vinculats a les xarxes socials, amb un rol clau del lleure educatiu.

Proposem que el barri educador sigui el resultat de la construcció col·laborativa d'un espai que connecta totes les educacions formals, no formals i informals en cada territori i que reconeix el paper neuràlgic dels centres educatius, tant pel paper dels seus equips en la connexió de dins i fora de l'escola com per l'equipament escolar entès com a equipament obert al barri per a usos diversos. Talment que el fòrum de "ciutat educadora" esdevingui una xarxa de segon nivell que redimensioni les actuacions en l'àmbit de ciutat, amb mirada global i estratègica, i escalant a model de ciutat connexions a partir de les realitats diverses dels barris.

PROPOSEM:

- Reforçar l'impuls i la governança de ciutat educadora des dels barris amb tres nivells d'articulació: centres educatius - barris educadors - ciutat educadora, per enfortir la funció connectora territorial.
- Consolidar i ampliar a més barris de la ciutat programes emmarcats en ciutat educadora i ciutat jugable pel que fa a l'ús educatiu de l'espai públic i la promoció de l'educació i el joc a l'aire lliure.

LÍNIES D'ACTUACIÓ:

131) Reforçar la funció de dinamitzar i articular el territori, ja sigui en les figures dels tècnics /tècniques d'educació dels districtes o els educadors/ores socials dels equips educatius dels centres, o dinamitzadors/ores d'educació i cultura de Pla de barris.

132) Concretar i construir en conjunt una mirada de ciutat que reequilibri, redimensioni i doni coherència al treball socioeducatiu de cada barri, per part de la ciutat educadora com a fòrum de segon nivell i base territorial.

133) Potenciar la recerca en educació amb mirada àmplia per obtenir i sistematitzar més coneixement en aquest àmbit útil per millorar les polítiques educatives en clau de ciutat educadora incloent-hi actors, temps i espais diversos, dins i fora de l'escola.

134) Enfortir i ampliar els programes d'estímul de l'educació i el joc a l'aire lliure, i dels usos educatius i lúdics tant de l'entorn escolar com de parcs, jardins i places, que afavoreixen la millora de l'espai públic i la vida comunitària i fan avançar cap a la ciutat jugable com una concreció de la ciutat educadora.

135) Reforçar la dimensió educativa dels centres culturals de la ciutat, potenciant programes estables que connectin els centres culturals amb centres educatius pròxims.

Annex

Persones participants

Per l'Ajuntament de Barcelona

Joan Subirats Humet (Tinent d'Alcaldia)
Maria Truñó Salvadó (Comissionada d'Educació)
Xavier Rubio Cano (Comissionat Economia Social, desenvolupament Local i Consum)
Michael Donaldson Carbón (Comissionat Tecnologies i Innovació Digital)

Isabel Moreno Gómez (Directora d'Educació)
Sonia Ruiz García (Departament de Transversalitat de Gènere)
Núria Martínez Mozas (Directora de Serveis a les Persones i al Territori-Districte de Gràcia)
Rosa Maria Alemany Vidal (Institut Municipal de Persones amb Discapacitat)
Manel Punsoda Buxo (Serveis de Democràcia Activa)

Natàlia Martínez Rodríguez (Consellers/es d'Educació Districte de Ciutat Vella)
Patricia Martínez Álvarez (Consellers/es d'Educació Districte de Ciutat Vella)
Cristina Carrera Viñoles (Consellers/es d'Educació Districte de Gràcia)
Alicia Puig Fernández (Consellers/es d'Educació Districte de l'Eixample)
Marta Sendra Ibàñez (Consellers/es d'Educació Districte de l'Eixample)
Jordi Guillén Sarrat (Consellers/es d'Educació Districte de Les Corts)
Dídac Ramírez Casas (Consellers/es d'Educació Districte de Nou Barris)
David Cadenas Sánchez (Consellers/es d'Educació Districte de Sant Andreu)
Jordi Martín López (Consellers/es d'Educació Districte de Sant Martí)
Carolina López García (Consellers/es d'Educació Districte de Sants-Montjuïc)
Cèlia Martínez Pujol (Consellers/es d'Educació Districte de Sarrià Sant Gervasi)
Pablo Ramos García (Consellers/es d'Educació Districte d'Horta-Guinardó)

Jordi Rabassa Massons (Regidoria de Ciutat Vella)
Eloi Badia Casas (Regidoria de Gràcia)
Jordi Martí Grau (Regidoria de l'Eixample)
Francesc Xavier Marcé Carol (Regidoria de Nou Barris)
Lucía Martín González (Regidoria de Sant Andreu)
David Escudé Rodríguez (Regidoria de Sant Martí)
Marc Serra Solé (Regidoria de Sants Montjuïc)
Albert Batlle Bastardas (Regidoria de Sarrià Sant Gervasi)
M. Rosa Alarcón Montanés (Regidoria d'Horta Guinardó)

Júlia Quintela Gonzalez (Tècnics/ques d'Educació Districte de Ciutat Vella)
Sara Forch (Tècnics/ques d'Educació Districte de Gràcia)
Núria Gallifa Vilella (Tècnics/ques d'Educació Districte de l'Eixample)
Laia Miró Prat (Tècnics/ques d'Educació Districte de Les Corts)
Maria Iborra Cano (Tècnics/ques d'Educació Districte de Nou Barris)
Adoración Garmón Calvo (Tècnics/ques d'Educació Districte de Sant Andreu)
Maialen Torán Ayestarán (Tècnics/ques d'Educació Districte de Sant Martí)
Amor González Fernández (Tècnics/ques d'Educació Districte de Sants Montjuïc)
Anna M. Insúa Vilabella (Tècnics/ques d'Educació Districte de Sarrià Sant Gervasi)
Xesca Córcoles Delgado (Tècnics/ques d'Educació Districte d'Horta Guinardó)
Jordi Villar Perez (Tècnics/ques d'Educació Districte d'Horta-Guinardó)

Eva Parera (Grup Municipal BxCarvi)
Anna García Escrig (Grup Municipal BxCarvi)
Silvana Cusó (Grup Municipal BxCarvi)
Marilén Barceló Vereá (Grup Municipal C's)
Josep Maria González Murt (Grup Municipal C's)
Gemma Sendra i Planas (Grup Municipal ERC)
Carlos Rodríguez Escudero (Grup Municipal ERC)
Neus Munté Fernández (Grup Municipal JuntsxCat)
Berta Clemente (Grup Municipal JuntsxCat)
Oscar Ramirez (Grup Municipal PP)
Xavi Cañiguerá González (Grup Municipal PP)
Inmaculada Delgado (Grup Municipal PP)
Joan Ramon Riera Alemany (Grup Municipal PSC)
Pepo Barberà (Grup Municipal PSC)

Anna Bröll Nadal
Fina Pidelaserra
Pepa Pérez
Carme Bernet

Per l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona

Imma Bargalló Quintana
Sergi Díaz Plaza
Jordi Sánchez Masip
Casimir Macià Costa
Jaume Blasco Julià
Jordi Grau Giménez
Ana García Cachfeiro

Per consells de participació

Consell Assessor Municipal d'Universitats (CAMU)

Bernat Jiménez de Cisneros

Consell Educatiu Municipal de Barcelona

Guillem Muñoz Escoda (Alumnat Centres Concertats)
Xavier Purroy Solans (Alumnat Centres Concertats)
Oriol Sala Palos (Alumnat Centres Públics)
Bernat Antón Muñoz (Alumnat Centres Públics)
Carles Farràs Vilaginés (Associació Catalana d'Escoles de Música, ACEM)
Encarna Alemany (Associació de mestres i professors jubilats, RELLA)
Ma. Dolors Martí Solà (Col·legi de Doctors i Llicenciats, CDL)
Soledad Gálvez Navarro (Comissions Obreres, CCOO)
Miguel Morilla Hernández (Consell de la Joventut de Barcelona, CJB)
Montserrat Potrony Insa (Consell d'Innovació Pedagògica, CIP)
Montserrat Vergé Grau (Consell Esport Escolar de Barcelona, CEEB)
Manuel Conte Carbonell (CT Educació Emocional / Alumnat Centres Públics)
Guillem Gottschalk Alonso (CT Escoles i Entorn / Taula Lleure)
Gemma Xarles i Jubany (CT Mapa Escolar)

Isabel Costa Renart (CT Segregació)
Maria Roca Parpal (Direccions Centres Públics)
Domitila Viñas Rodríguez (Direccions Centres Públics)
Àngels Cadena Bordoll (Direccions Centres Públics)
Amparo Bruguero Luengo (Docents Centres Concertats)
Carme Alegre Canudas (Docents Centres Públics)
Carolina Comas Morros (Docents Centres Públics)
Cristina Abelló Barriuso (Docents Centres Públics)
Aran Clemente Nadal (Docents Centres Públics, Comissions Obreres, CCOO)
Oriol Solé Rubiella (Famílies Centres Concertats)
Jordi Quintana Duran (Famílies Centres Concertats)
Antonio Guerrero Requena (Famílies Centres Concertats, Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya, CCAPAC)
Marçal Quintairo Babarro (Famílies Centres Concertats, Federació d'Associacions de Pares i Mares d'alumnes d'escoles lliure, FAPEL)
Andrea Tuset Laborda (Famílies Centres Públic, Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya, aFFac)
Montserrat López Tolosana (Famílies Centres Públics)
Paul Mussach Rodríguez (Famílies Centres Públics)
Lluís Vila Prat (Famílies Centres Públics, Federació d'Associacions de Famílies d'Alumnes d'Ensenyament Secundari de Catalunya, FAPAES)
Paula Aguirre Soriano (Federació d'associacions de mares i pares d'alumnes amb discapacitat intel·lectual, DINCAT-FAMPADI)
Jaume Matas Pedra (Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona, FAVB)
Antoni Rodríguez Arenas (Foment del Treball Nacional)
Neus Pons Pena (Fundació Bcn Formació Professional)
Montserrat García Arróniz (PAS Centres Concertats)
Manolo Viedma Fernández (PAS Centres Concertats, UGT Educació, FETE-UGT)
Araceli Orellana Aranda (PAS Centres Públics)
Elena Garangou Sánchez (PAS Centres Públics)
Sílvia Miró Martín (Petita i Mitjana Empresa de Catalunya, PIMEC)
Roger Martínez Sanmartí (Plenari)
Marta Carranza Gil-Dolz (Secretària)
Víctor Ranera Martín (Titulars Centres Concertats)
Coral Regí Rodríguez (Titulars Centres Concertats)
Oriol Navarro Oller (Titulars Centres Concertats)
José Emilio Molina Garuz (Titulars Centres Concertats)
Juan José Casado Peña (Unió General de Treballadors, UGT)
Anna Cros Alavedra (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Isabel Ferrer Alemany (Universitat de Barcelona, UB)
Pep Simó (Universitat Politècnica de Catalunya, UPC)
Josep Maria Castellà Lidon (Universitat Pompeu Fabra, UPF)
Mercè Massa Rincón (Vicepresidència)
Francina Martí Cartes (Vicepresidència)

Pel Consell de la Formació Professional de Barcelona

Laia Herrera Pujol
Núria Pi Martínez (Agència Pública Formació i Qualificacions Professionals de Catalunya)
Begoña Gasch Yagüe (Asociación Española de Escuelas de Segunda Oportunidad)
Pere Gabern Guilera (Associació d'Ajuntaments amb Consell de la Formació Professional)
Sergio Casado Alvarez (Associació de Mestres Industrials i Tècnics Superiors, AMITS)
Jordi Castillo Garcia (Associació Xarxa FP)
Belén Tascón (Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya, aFFac)
Paco Ramos Martín (Barcelona Activa)

Felix Ortega Sanz (Barcelona Activa)
Josep Maria Francí Carreté (Cambra de Comerç Indústria i Navegació de Barcelona)
José Luis Álvarez (Centres concertats, CCAEC)
Melcior Arcarons Rua (Centres concertats, FEC)
Magí Franquesa (Centres dels cicles d'ensenyament de règim especial)
José Miguel Mayos Roca (Centres privats)
Jordi Recto Rubí (Centres privats, FECACEN)
José Luis Durán Moyano (Centres públics)
Lourdes González Campos (Centres públics)
Àngel García (Comissions Obreres, CCOO)
Eva Aguiló Samitier (CFPB - Confederació Cristiana d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes de Catalunya, CCAPAC)
Joan Segarra (Confederació Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya, La Confederació)
Sílvia Serra Aranda (Consell de Dones de Barcelona, CDB)
Fabià Mohedano Morales (Consell de la Formació Professional de Catalunya)
Alejandro Lobaco Poyatos (Consorti per la Formació Contínua de Catalunya, CFCC)
Jordi Plana Arrasa (Diputació de Barcelona)
Javier Villamayor Caamaño (Diputació de Barcelona)
Amador Pisabarro San Martín (Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona, FAVB)
Guillem Perdrix Vidal (Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, FCTC)
César Sánchez Hernández (Federació d'Empresaris de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya, FEPIME Catalunya)
Iris M. Molina Ávila (Foment del Treball)
Patricia Montserrat Vázquez (Foment del Treball)
Isabel Prieto Pascual (Fundació per la Formació i l'Estudi Paco Puerto)
Rosa Centelles Roca (Institut per al Desencolupament de la Formació i Ocupació, IDFO)
Carles Rivera Molins (Pacte Industrial de la Regió Metropolitana de Barcelona)
Mireia Martín Pardina (Petita i Mitjana Empresa de Catalunya, PIMEC)
Montserrat Ballarín Espuña (Regidora Comerç, Turisme i Mercats)
Ramon Gutiérrez Coronado (Servei Públic d'Ocupació de Catalunya, SOC)
Eva Mª Gajardo Rodríguez (Unió General de Treballadors, UGT)
Jesús Martín Rivera (Unió General de Treballadors, UGT)
Raquel Gil Eiroá (Vicepresidència)

Pel Consell Escolar de Catalunya (CEC)

Jordi Rodon Cuixart

Pel Consorci d'Educació de Barcelona

Clara Balaguer Nadal
Rosa Artigal Valls
Maria José Cesena Santiago
Esperança Busquets
Marta Comas Sàbat
Antoni Garcia Salanova
Eulàlia Esclapés Turró
Berta Argany Moya
Gemma Verdés Prieto
Manel Domingo Valls
Montserrat Simón Martín
Carles Casals Arias
Ma. Teresa Galobardes Vosseler

Tatiana Soler Pastor
Alba Castejon
Juanmi Muñoz

Pel Departament d'Educació Dirrecció Geneneral d'Ensenyaments Professionals Generalitat de Catalunya

José Antonio Andrés Villena

Persones expertes

Eduard Vallory
Vicenç Arnaiz
Josep Maria Cornado
Conxita Perico Benavent (Associació Catalana de Llars d'Infants)
Sara Diaz Roig (Barcelona Activa)
Carlos Camí Sánchez (Confederació de centres autònoms d'ensenyament a Catalunya, CCAEC)
Alfons Formariz (Convidat pel CAMU)
Neus Gómez Matarán (Diputació Barcelona Educació)
Samantha De la Gala Barbachan (Directora de l'EBM Dolors Canals)
Ester Rams de Pablo (Escola Comunitària de Formació Permanent, La Troca)
Adriana Sabater (Escola Comunitària de Formació Permanent, La Troca)
David Gallemí (Escola Pia Catalunya)
Manel Trenchs (Escola Pia Catalunya)
Eva Alfaro Rodríguez (Escola Pia Luz Casanova)
Ricard Coma Montoro (Escola Pia Nostra Senyora)
Eduard Maza Grau (Escola Pia Sant Antoni)
Ricard Bahí (Escola Thau)
Marta Esteve (Fundació Carulla)
Ismael Palacín (Fundació Jaume Bofill, FJB)
Miquel Àngel Alegre (Fundació Jaume Bofill, FJB)
Elena Sintes (Fundació Jaume Bofill, FJB)
Fathia Benhammou Lachiri (Fundació Jaume Bofill, FJB)
Sarai Samper (Fundació Jaume Bofill, FJB)
Elisa Stinus Bru de Sala (Institut Infància i Adolescència de Barcelona)
Anna Mora Sans (Petita i Mitjana Empresa de Catalunya, PIMEC)
Teresa Batlle Pagès (Pich Architects)
Lluís Cabrera (Taller de músics)
Francesc Pedró (Unesco)
Aina Tarabini (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Judith Jacovkis (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Sheila González (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Xavier Bonal (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Màrius Martínez Muñoz (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Silvia Blanch (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Enric Saurí (Universitat Autònoma de Barcelona, UAB)
Miquel Martínez (Universitat de Barcelona, UB)
Xavier Martínez Celorrio (Universitat de Barcelona, UB)
Jordi Collet (Universitat de Vic, UVIC)

